

Cíferské noviny

www.cifer.sk

Ročník: IV ■ Číslo: 1 ■ Dvojmesačník ■ Cena: 1 € ■ Január – Február 2021 ■ Dátum vydania: Marec 2021

**Sčítanie obyvateľov: čím viac sčítaných obyvateľov,
tým viac peňazí pre obec**

**Chrámový spev ako celoživotná vášeň
– rozhovor s Andrejom Habiňákom**

Nebojte sa kompostu

Zažili sme v roku 2020

Obsah

Samospráva

Sčítanie obyvateľov: čím viac obyvateľov, tým viac peňazí pre obec	1
Testovanie obcami a mestami počas pandémie	2
Novinky z odpadového hospodárstva	2
Školská infraštruktúra – dlhodobá výzva pre obec	3
Porovnanie demografického vývoja v obci Cífer	4
Výzva na zaplatenie nedoplatku	5

Aktuality

Obmedzené aktivity a činnosť ZO JDS v Cíferi v roku 2020	5
Rekonštrukcia hrobu Mons. Pavetitša.....	6
Ciferská výšivka v Buckinghamskom paláci	7

Spoločnosť a kultúra

Jozef Lefler a jeho životný zápas	7
Ciferská výšivka v Buckinghamskom paláci	7
U mňa jednoznačne vyhráva Slovensko a Cífer	8
Družobná obec Telnice na Cífer myslí aj v tejto ťažkej dobe... ..	10
Cífer sa môže popýšiť drevorezbárom Mariánom Čierňavom a jeho výtvmi	11

História

K dejinám Ciferského speváckeho zboru – 1. časť	12
Obnova zvonice v miestnej časti Pác	14

Školstvo

Naša Materská škola bola úspešná a vyhrala nemalú peňažnú odmenu	15
Dôležitosť rodiny v čase pandémie	15

Farnosť

Križ - je i našou cestou	15
Chrámový spev ako celoživotná väseň	16

Životné prostredie

Nebojte sa kompostu	18
Podpora imunity proti koronavírusu	19
Red'kovka – chrumkavá porcia vitamínov	19
Zo životného prostredia našej obce... ..	20

Šport

Rok 2020 – najťažší rok pre šport v dejinách obce	21
---	----

Úvodník

Vážení spoluobčania,

o čom by mal byť úvodník obecných novín v dobe, ktorú prežívame? Dlhé mesiace obmedzení, plné nemocnice, vážne zdravotné komplikácie našich príbuzných a známych, hrozba, že sa nakazíme. Epidémia už zasiahla asi každú rodinu, každý pozná niekoho, kto vážne ochorel, prípadne zomrel. To je realita dnešných dní, ktorá nás deprimuje a ktorej koniec je zatiaľ neistý. Všetko ostatné akoby ustúpilo do úzadia, veď s rastúcimi číslami už naozaj ide do tuhého. Jediné, čo má v tejto situácii zmysel povedať, sú asi slová povzbudenia.

Lebo napriek všetkému máme dôvod pri pohľade do budúcnosti veriť, že bude radikálne lepšia. A pravdepodobne už v lete 2021. Existujú konkrétne dôkazy, že v krajinách, ktoré zaočkovali veľkú časť obyvateľstva, sa v priebehu niekoľkých mesiacov znížili nielen počty úmrtí ale aj vážnych ochorení spojených s koronavírusom. Preto ak spravíme to isté, malo by to dopadnúť rovnako aj u nás. Matematici a štatistickí hovoria aj o jasnom trende poklesu úmrtí na COVID 19 od konca februára a predpokladajú, že už sme za vrcholom aktuálnej vlny pandémie. V apríli a možno už aj v marci pôjdu deti opäť do školy a opatrenia sa pomaličky začnú zmierňovať. V lete bude zaočkovaná väčšina obyvateľstva a život sa vráti do starých koľají. Nové mutácie vírusu hravo zvládnú existujúce alebo upravené vakcíny, ktorých už budú desiatky a budú ľahko dostupné. A rok 2022 bude ako každý iný rok predtým... Vydržme ešte tých pár mesiacov a budme optimisti!:) ■

Maroš Sagan
starosta obce

Sčítanie obyvateľov: čím viac sčítaných obyvateľov, tým viac peňazí pre obec

Jednou z udalostí roka 2021 je sčítanie obyvateľov, domov a bytov. Sčítanie sa totiž uskutočňuje len raz za desať rokov. Pri sčítaní nejde len o zistenie počtu obyvateľov, ale aj o množstvo iných údajov, ktoré sú pre štát užitočné. Pre obec ako takú má sčítanie význam v tom, že aj na základe jeho výsledkov obec dostáva od štátu mesačný prídel financií, tzv. podielové dane. To znamená, že čím viac obyvateľov deklaruje svoj trvalý pobyt v Cíferi, tým viac peňazí bude obec mať. Napriek obmedzeniam spôsobeným pandemiou sa elektronické sčítanie obyvateľov uskutočňuje, posúva sa len asistované sčítanie pre občanov, ktorí so sčítaním potrebujú pomôcť.

Sčítať sa dokážete sami elektronicky z pohodlia Vášho domova, pričom vyplnenie formulára Vám zaberie približne 10 minút. Sčítajte sa cez formulár na www.scitanie.sk alebo pomocou mobilnej aplikácie. Elektronické samosčítanie obyvateľov bude trvať až do 31. 3. 2021. Asistované sčítanie – teda sčítanie, ktoré sa uskutoční na obecnej úrade za pomoci pracovníka OcÚ a sčítanie, ktoré sa uskutoční v domácnostiach pracovníkmi OcÚ pre tých, ktorí sa nesčítajú elektronicky alebo neprídu na úrad – sa bude vykonávať od 1. 4. 2020 najneskôr do 31. 10. 2021. Ak sa nemôžete sčítať sami, poprosťe blízku osobu alebo rodinného príslušníka, aby Vám pomohli so sčítaním sa. Ak nie je ani to možné, obráťte sa na obecný úrad (p. Habiňáková) so žiadosťou o sčítanie na OcÚ alebo o sčítanie v domácnosti. V prípade otázok môžete volať aj na informačné centrum 02/20 92 49 19. Vopred ďakujeme všetkým obyvateľom za sčítanie sa. ■

OcÚ Cífer

CÍFERSKÉ NOVINY – vydáva Obec Cífer, Nám. A. Hlinku 31, 919 43 Cífer
IČO: 00312347, Evidenčné číslo: EV 5636/18. ISSN 2585-8858
Náklad 600 ks. Tlač: Edit print
Príspevky môžete poslať v elektronickej podobe na adresu:
sekretariat@cifers.sk. Redakcia si vyhradzuje právo formálne upravovať
a krátiť príspevky dopisovateľov.

Distribučné miesta:

- Obecný úrad v Cíferi
- Predajňa Praktík Cífer s.r.o.
- Čerpacia stanica ŠMAL Cífer
- Papiernictvo Jana Silná (pri pošte)
- Drogéria Jana Silná

Testovanie obcami a mestami počas pandémie

Obce a mestá sú ako súčasť verejnej správy našej krajiny v rámci opatrení prijímaných Vládou SR poverené rôznymi úlohami, z ktorých najviditeľnejšia je zabezpečenie testovania občanov antigénovými testami na koronavírus. V médiách sa pravidelne objavovali vyjadrenia niektorých predstaviteľov obcí a miest odmietajúcich testovať. Je pravdou, že najmä menšie obce majú so zabezpečením tejto úlohy problém – je pre nich náročné zabezpečiť odborný personál a rovnako majú ťažkosti zaplatiť všetky spojené výdavky a následne dlhú dobu čakať na ich refundáciu. Objavili sa aj také obce či celé regióny, ktoré v určitom bode prestali testovať. Naša

Foto: archív OcÚ

obec spolu s väčšinou obcí v okrese zabezpečovala testovanie kontinuálne, pričom hlavným dôvodom bolo to, že chcela vyjsť v ústrety občanom. Keďže negatívnym potvrdením o testovaní boli podmienené mnohé aktivity každého z nás, medzi iným aj dochádzanie do práce, bolo dôležité mať v blízkosti testovacie miesto, kde každého otestujú za bezpečných a komfortných podmienok a hlavne bez čakania. A to aj napriek tomu, že organizácia testovania zaberá zamestnancom obce veľa času a energie, ktoré by za normálnych podmienok mali využiť inak. Ako je väčšine čitateľov známe, v Cíferi sa testovanie konalo v športovej hale a bolo

zakaždým zabezpečované približne dvadsiatkou dobrovoľníkov a zamestnancov. Obec týmto ďakuje každému, kto osobne prispel k dobrému priebehu testovania. Na záver prinášame informáciu o výsledkoch jednotlivých testovaní. ■

Vyhodnotenie doterajšieho testovania v obci Cífer

Dátum testovania	Počet pozitívnych	Počet testov
18.1.2021	1	111
19.1.2021	8	352
21.1.2021	5	872
22.1.2021	9	1066
25.1.2021	7	324
30.1.2021	7	1257
31.1.2021	19	1000
1.2.2021	0	22
5.2.2021	7	703
6.2.2021	6	1139
7.2.2021	4	455
13.2.2021	6	1271
14.2.2021	6	917
20.2.2021	10	1294
21.2.2021	4	920
27.2.2021	5	1169
28.2.2021	10	993
SPOLU	114	13 865

OcÚ Cífer

Novinky z odpadového hospodárstva

Začiatok roka 2021 je obdobím zavádzania viacerých zmien v systéme zberu odpadu vyprodukovaného v obci.

Prvou je zber kuchynského odpadu, ktorý sa v Cíferi už rozbíhal pri bytových domoch. Separovaný zber kuchynského odpadu je v zmysle zákona povinný od roku 2021, pričom rok 2021 považuje Ministerstvo životného prostredia za nábehový. Preto obec začala so zberom najskôr pri bytovkách, kde je tento zber naozaj zmysluplný, keďže množstvo kuchynského odpadu z bytov končí pravidelne v nádobách na zmesový odpad. Podľa priebežného naplňovania hnedých kontajnerov nádob sa zdá, že obyvatelia túto službu budú intenzívne využívať. Podľa zákona by mala mať možnosť separovaného zberu kuchynského biologického odpadu každá domácnosť, detaily však vyhláška neupravuje. Obec v priebehu roka doplní aj nádoby pre domácnosti z rodinných domov, zatiaľ však nie je rozhodnuté na ktorých zberových miestach. Obec rozmiestni v prvom kole len malý počet týchto nádob a podľa ich priebežného naplňovania bude postupne tento počet optimalizovať. V každom prípade pre obec nejde o lacný „špás“. Len kontajnery rozmiestnené pri bytovkách s týždennou frekvenciou vývozu budú ročne obec stáť vyše 6.000,- €, čo znamená navýšenie ročného smetného na každú spoľatňovanú osobu v obci o 1,3 €. V prípade, že by sa zvoz zaviedol do každej domácnosti – týždenný zber z každého domu tak, ako to odporúča ministerstvo – náklady by narástli minimálne štvornásobne, čo by znamenalo navýšenie smetného o min. 5,- €/osoba. Prítom veľká väčšina domácností z rodinných domov dokáže tento odpad zlikvidovať v domácich kompostéroch alebo nimi kŕmi zvieratá.

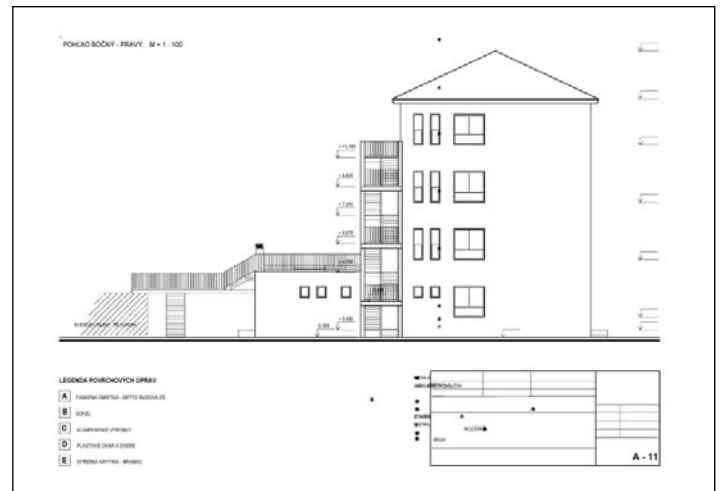
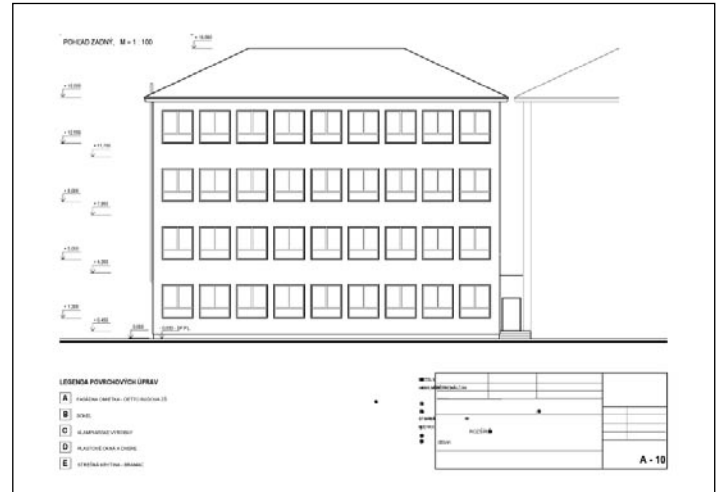
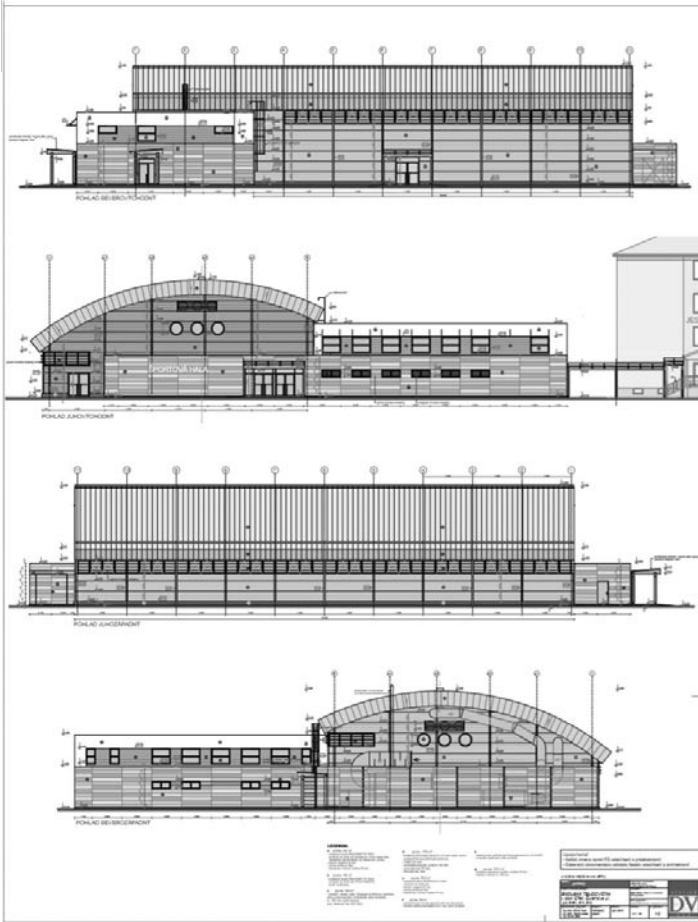
Ďalšou zmenou v systéme zberu odpadu je návrat k pôvodnému systému zberu papiera. V roku 2020 boli na tento účel na požiadanie zberovej spoločnosti v obci rozmiestnené na stojiskách modré kontajnery. Prax však ukázala slabiny tohto systému – veľmi často boli preplnené, v dôsledku čoho sa okolo nich hromadilo veľa odpadu, ktorý znečisťoval aj blízke okolie. Preto sa počas marca 2021 modré kontajnery stiahnu z obehu a nahradí ich pôvodný systém zberu spredu domu v plastových vreciach. Inštrukcie a kalendár k zvozu dostane každá domácnosť do poštovej schránky.

Tretou zmenou v systéme je váženie komunálneho odpadu. Koncom roka 2020 obec zabezpečila označenie všetkých zberových nádob elektronickými čipmi. Spoločnosť FCC bolo nové zvozové auto s vážiacim systémom dodané až v priebehu februára, preto sa váženie odpadu z jednotlivých domácností rozbíhalo až začiatkom marca. Evidencia váhy kontajnerov bude dostupná pre verejnosť cez internet. Prechod na váženie zmesového odpadu z domácností má umožniť zavedenie zliav pre tých, ktorí produkujú menej zmesového odpadu a viac separujú. Koncom roka 2020 a začiatkom roka 2021 obec Cífer zrealizovala na zberovom dvore v Cíferi výstavbu novej skladovej haly, kde bude parkovať mechanizáciu zakúpenú pre potreby odpadového hospodárstva – traktor Kubota, nosič kontajnerov a drviaci stroj na zeleň a konárovinu. Väčšina investície bola financovaná z eurofondov z Operačného programu Kvalita životného prostredia. ■

OcÚ Cífer, odbor stavebný a životného prostredia

Školská infraštruktúra – dlhodobá výzva pre obec

■ Prístavba športovej haly

V predchádzajúcom vydaní Ciferských novín sme informovali o príprave viacerých projektov obce zameraných na zvyšovanie počtu tried v materskej škole a základnej škole. Vzhľadom na trvalé zvyšovanie počtu obyvateľov je dobudovanie dostatočných priestorov pre školstvo jednou z najdôležitejších úloh obce. Postupnými krokmi to obec robila aj v posledných rokoch, no musí v tom pokračovať. Na základe demografickej štúdie, ktorú si dala vypracovať sa dajú predpokladať budúce počty žiakov v MŠ a ZŠ a tým pádom aj vopred chýšať budúce rozširovanie. Momentálne je priestorový problém akútny na základnej škole, kým materská škola si po nadstavbe a vzniku 2 nových tried na určitý čas vydýchla. Preto obec prioritne pripravuje rozširovanie priestorov ZŠ. Prvým krokom je vybudovanie prístavby – zázemia športovej haly, nad ktorou vzniknú v roku 2021 štyri nové triedy pre ZŠ. Projekt prístavby ako aj celej haly vypracoval DV Ateliér, s.r.o. Trnava.

■ Projekt prístavby hlavnej budovy ZŠ v Cíferi

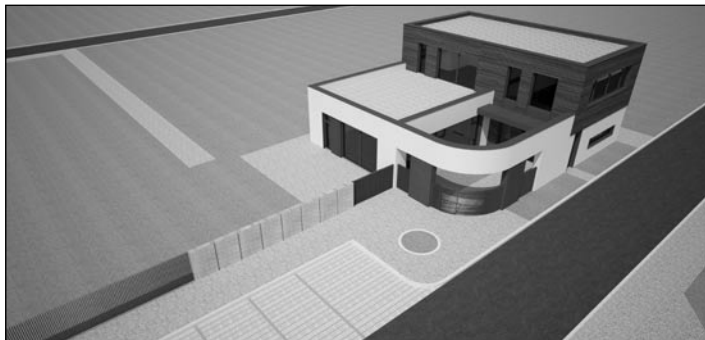
Definitívne riešenie však prinesie až prístavba hlavnej budovy ZŠ, kde vznikne 9 nových tried ako aj jedáleň. Škola rozšírená o takýto počet tried by mala z priestorového hľadiska bez problémov preklenúť obdobie narastajúceho počtu žiakov. Projekt na stavebné povolenie je dielom ciferskej projektantky Jany Németyovej s kolektívom profesistov, medzi iným aj ciferským statikom Vladimírom Herzegom. Celkový rozpočet prístavby školy s jedálňou je približne 1 300 000,- €, z ktorých väčšinu obec bude chcieť získať z dotačných zdrojov. K realizácii by malo prísť do piatich rokov.

■ Projekt novej materskej školy v Páci

Hoci materská škola nepociťuje v posledných rokoch nedostatok miest – priestory sú vyťažené na 90 – 95%, obec predpokladá, že v najbližších rokoch bude nevyhnutné jej opätovné rozširovanie. Preto už dávnejšie zaviazala developerský subjekt, ktorý buduje

(pokračovanie na str. 4)

novú obytnú zónu v miestnej časti Pác, aby v zóne vyčlenil pozemky a vybudoval hrubú stavbu dvojtriednej škôlky. Projekt škôlky sa sfinalizoval v januári 2021, autorom sú architekti manželia Svetkovci. Na neskoršie dobudovanie škôlky chce obec získať zdroje z eurofondov. Budova by mala byť hotová do roku 2024.

Okrem vyššie uvedených projektov má obec vypracovaný aj projekt rekonštrukcie Orlovne – kina Maják na budovu Základnej umeleckej školy. Zatiaľ nepatrí medzi priority obce v tejto oblasti, keďže ZUŠ môže existovať aj v priestoroch patriacich základnej škole. V prípade dotačných možností však obec bude pripravená aj na takúto alternatívu. ■

OcÚ Cífer

Porovnanie demografického vývoja v obci Cífer

Najväčšou obcou Trnavského okresu naďalej ostáva Cífer.

	Demografický vývoj v obci k 1. januáru 2018	Demografický vývoj v obci k 1. januáru 2019	Demografický vývoj v obci k 1. januáru 2020	Demografický vývoj v obci k 1. januáru 2021
Obyvatelia spolu	4310 (2073 mužov a 2237 žien)	4370 (2088 mužov a 2282 žien)	4417 (2102 mužov a 2315 žien)	4464 (2117 mužov a 2347 žien)
Počet obyvateľov samostatný Cífer	3762 obyvateľov (1799 mužov a 1963 žien)	3805 obyvateľov (1806 mužov a 1999 žien)	3838 (1818 mužov a 2020 žien)	3895 (1840 mužov a 2055 žien)
Miestna časť Pác	360 (180 mužov a 180 žien)	366 (183 mužov a 183 žien)	373 (182 mužov a 191 žien)	363 (175 mužov a 188 žien)
Miestna časť Jarná	188 (94 mužov a 94 žien)	199 (99 mužov a 100 žien)	206 (102 mužov a 104 žien)	206 (102 mužov a 104 žien)
Narodilo sa detí	32 detí (17 chlapcov a 15 dievčat)	38 detí (17 chlapcov a 21 dievčat)	44 (25 chlapcov a 19 dievčat)	36 (15 chlapcov a 21 dievčat)
Zomrelo obyvateľov	-	38 (18 mužov a 20 žien)	35 (18 mužov a 17 žien)	39 (16 mužov a 23 žien)
Počet pristáhovaných občanov	-	117 (55 mužov a 62 žien)	102 (44 mužov a 58 žien)	117 (52 mužov a 65 žien)
Počet odšťahovaných občanov	-	68 (35 mužov a 33 žien)	64 (37 mužov a 27 žien)	75 (40 mužov a 35 žien)
Počet párov, ktorí uzavreli manželstvo (nielen v Cíferi)	-	23	25	30

Tab.: Porovnanie demografického vývoja v obci Cífer.

VÝZVA

na zaplatenie nedoplatku dane z nehnuteľnosti, dane za psa a poplatku za komunálny odpad za rok 2020

Obec Cífer ako správca dane z nehnuteľností, dane za psa, poplatku za komunálny a drobný stavebný odpad, týmto upozorňuje občanov - daňovníkov na zaplatenie nedoplatkov daní a poplatkov.

V zmysle zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov a VZN č. 9/2019 bola daň z nehnuteľností a poplatok za komunálny odpad splatná do 15 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia.

Touto cestou vyzývame všetkých daňovníkov, ktorí doposiaľ daň z nehnuteľností, daň za psa a poplatok za komunálny odpad na rok 2020 neuhradili, aby si túto povinnosť splnili, najneskôr do 30. 4. 2021, a to buď zaplatením v pokladni obecného úradu v Cíferi alebo na účet obce, a tak sa vyhli prípadným sankciám.

V najbližších dňoch všetkým neplatičom bude obec zasielať písomné výzvy, v ktorých daňovníkov upovedomí o následkoch nezaplatenia daní a poplatkov. ■

Spomienka

So zármutkom oznamujeme, že dňa 7. 2. 2021 nás opustila Eva Dugovičová naša spoluobčianka, kolegyňa, poslankyňa OZ v Cíferi a dlhoročná zamestnankyňa Obecného úradu v Cíferi.

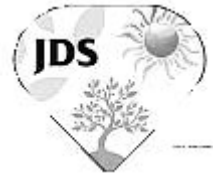
Kto ste ju poznali a mali radi, venujte jej spolu s nami tichú spomienku a modlitbu.

S úctou spomínáme...

Češť jej pamiatke!

Jednota dôchodcov na Slovensku

„Obmedzené aktivity a činnosť ZO JDS v Cíferi v roku 2020“

Základná organizácia JDS v Cíferi, najväčšej obci v Trnavskom okrese, bola založená v lete roku 1998. Aj s počtom svojich členov sa v okrese radí medzi najväčšie ZO. Štatutárnym orgánom je výbor, v ktorom pracujú ľudia, čo majú chuť robiť s láskou a otvoreným srdcom, bez nároku na odmenu, niečo dobré pre iných aj pre svoju obec. Vo svojej činnosti sa riadime plánom práce a hlavnými úlohami, ktoré si vytýčime vždy vopred na prichádzajúci rok.

V januári sme boli v divadle J. Palárika v Trnave na predstavení Sluha dvoch pánov. 23.1.2020 sme sa vybrali na výlet vlakom do Vysokých Tatier - Ľadová krása – Hrebienok 2020 a na prehliadku Starého Smokovca a mesta Poprad.

Výletu na Hrebienok sa zúčastnilo až 52 našich členov. Hlavnou témou krásneho a veľkolepého ľadového chrámu bola tento rok Katedrála Notre-Dame, tiež nazývaná aj Chrám Matky Božej v Paríži. Katedrála je zaradená medzi svetové kultúrne dedičstvo UNESCO. O časť svojej krásy však prišla pri požiaru 15. apríla 2019. V Tatranskom ľadovom dome je kópia nádhernej západnej fasády, kde sa nachádzajú tri hlavné vchody, nad prostredným dominuje vitrážové okno rozetového tvaru. Nad hlavnými vchodmi sa týčia dve predné hlavné veže slúžiace ako zvonice. Táto majestátna ľadová stavba, ktorá nemá na Slovensku obdobu, rozhodne stojí za návštevu. Očarila nás precíznou prácou a detailmi, ktoré zvýraznilo pôsobivé osvetlenie. A keďže skoro celý deň svietilo slniečko, posedeli sme aj na terase Hrebienka, ani sa nám domov nechcelo. Bol to veľmi pekný výlet. Každý účastník odchádzal spokojný a plný krásnych dojmov.

Vo februári začal výbor ZO pripravovať výročnú členskú schôdzu (VČS) s termínom konania 11. marca 2020. Chceli sme oboznámiť všetkých členov ZO s plánom práce, hlavnými úlohami a pripravovanými akciami pre rok 2020. No VČS sa žiaľ nemohla uskutočniť,

pretože všetkých nás zaskočila a vydesila vážna situácia „pandémia koronavírusu“. Nastala situácia, akú väčšina z nás terajších seniorov v živote nezažila. Viacerí sme nezažili ani hrôzy vojny.

Okrem VČS sme museli zrušiť aj ďalšie pripravované akcie pre seniorov: varenie gulášu, výlet vlakom do Bratislavy na výstavu kvetov FLORA 2020. Aj Okresná organizácia JDS Trnava zrušila pripravené kultúrne a športové podujatia, na ktorých sme sa každoročne vo veľkom počte zúčastňovali, úspešne sme reprezentovali ZO, ako aj našu obec Cífer. Naplánovaný bol majáles seniorov v J. Bohunicach, Športové hry v Šúrovciach a Turistický zraz seniorov Trnavského okresu na Bezovci.

Najviac však mrzí 50 prihlásených členov neuskutočnený výlet do Bratislavy 15.4.2020. Na tento deň sme mali dohodnutú a úradom schválenú prehliadku Grasalkovičovho paláca – sídla našej pani prezidentky, ako aj prehliadku priestorov Národnej rady Slovenska.

Výbor ZO na svojom zasadnutí dňa 29.6.2020 prehodnotil svoju činnosť a rozhodol, že vzhľadom na vážnosť situácie, ktorá nás v tomto roku nečakane zastihla, na mesiac júl sme zrušili naše plánované akcie a zároveň sme sa vzdali schválenej dotácie od Obecného úradu v plnom rozsahu v prospech obce Cífer.

Po čiastočnom „uvoľnení situácie“ sme sa stretli v malom počte a pri dodržaní podmienok na niekoľkých akciách v našej obci. Vyčistili sme priečelie nového cintorína od buriny, pristihli kríky popri obrubníku. Ďalšia skupinka seniorov vysadila kríky a kvetiny v okolí Kostola sv. Michala Archanjela. Vyčistili sme od buriny novovybudované vodozadržné objekty pred Základnou školou Cífer a dažďovú záhradu pri pamätníku obetiam 1. svetovej vojny. Na niekoľko dní ožila naša obľúbená hra petang, ktorú hráme pre radosť a potešenie. Po dlhej dobe sme sa pri práci a športovaní stretli, i keď s rúškami, pozdravili sa očami a s úsmevom na tvári.

(pokračovanie na str. 6)

Vrcholom nášho niekoľkoňdňového tréningu bol deň 1. august 2020 a to súťaž viacerých, aj mimo ciferských družstiev o cenu „Putovný pohár starostu obce Cífer II. ročník“. Väčšinu súťažiacich tvorili seniori zo ZO JDS Cífer, seniori združení v Klube Petang hrám pre radosť, predseda Okresnej organizácie JDS so svojim družstvom, zastúpenie mal aj Obecný úrad Cífer, seniori z Modry, z Ružindola

a družstvo mladých chalanov z Báhoňa. Všetci súťažiaci zvíťazili sami nad sebou, pretože v tej horúčave hrali naozaj petang pre radosť.

Prípravenú a schválenú návštevu prezidentského paláca, ako aj marcový termín nám zrušila neočakávaná svetová pandémia, ale 14. augusta sa nám predsa len podarilo návštevu zrealizovať, síce s obavami, ale hlavne s rešpektom a dodržaním nariadených bezpečnostných opatrení v prezidentskom paláci. A tak 29 členov ZO JDS z Cíferu prijala vedúca kancelárie v krásnych priestoroch Grasalkovičovho - prezidentského paláca na Hodžovom námestí. Oboznámila nás s históriou paláca, ktorý dal postaviť v r. 1760 gróf Anton Grasalkovič – predseda Uhorskej kráľovskej komory a poradca cisárovnej Márie Terézie ako svoje letné sídlo. Prezreli sme si Hlavnú sálu – miesto oficiálnych prijatí a podpisov dôležitých zmlúv, Zelený salónik, knižnicu. Tu sme objavili aj knihu o histórii našej obce Cífer. Tiež sme si pozreli rokovaciu miestnosť, kanceláriu prezidenta, zasa-

dačku a Kaplnku sv. Barbory. Na záver, práve na pravé popoludnie, sme zažili aj výmenu čestnej prezidentskej stráže. Po krásnej prehliadke interiéru paláca sme si oddýchli v záhrade pri fontáne. Odfotografovali sme sa pred sochou - Mária Terézia na koni, ktorá je kópiou sochy z arcibiskupského paláca v Nitre. Prešli sme popri Aleji prezidentov, kde každá hlava štátu, ktorá navštívila Slovensko, zasadila mladý dub. Grasalkovičova záhrada je upravená vo francúzskom štýle a nadväzuje na rozsiahlu záhradu bývalého arcibiskupského paláca, kde v súčasnosti sídli Úrad vlády SR. Chodník zo záhrady nás priviedol až na Hodžovo námestie.

Po krátkej obedňajšej prestávke sme vyšli na Bratislavský hrad a obdivovali sme krásu veľkej hradnej záhrady. Hlavným cieľom návštevy hradu bola svetová výstava „Poklad Inkov“. Výstava názorne spracováva celú históriu osídľovania amerického kontinentu. Uzreli sme stopy dávnej histórie, ktoré sú doslova vyryté do zlatých masiek, šperkov a obetných nožov. Výstava prezentuje tisíce rokov starý originálny zlatý poklad. Naplnení zážitkami z prezidentského paláca a zo zlatého pokladu na hrade, posedeli sme si pri kavičke, niektorí pri pohári pivka, či vinka v milých Bratislavských starých uličkách.

V nasledujúcich dňoch septembra a októbra, keď sme dlho poslúžne a trpezlivo trávili dni v domácich izoláciách, nás hriali spomienky na výlet do Bratislavy a tešili sme sa na budúce možné aktivity.

Každoročne v decembri pripravujeme pre našich seniorov vianočné posedenie s malým občerstvením a gratuláciou tým, ktorí sa počas odchádzajúceho roka dožili okrúhleho jubilea. Zároveň si viňujeme zdravie, šťastie, krásne sviatky a šťastný nový rok. Žiaľ, vianočné posedenie sa v roku 2020 nemohlo uskutočniť. No aj my seniori máme mobily, aj internet nám nie je neznámy, takže naše prania a rozhovory uskutočňujeme aspoň touto cestou. Všetci si prajeme, aby sa už skončilo obdobie neistoty, aby sa život čo najskôr vrátil do bežných kolají, aby sme mohli organizovať kultúrne a športové podujatia, ktoré sú obľúbené a sú súčasťou života aj nás seniorov. ■

Text a foto: Eva Vavrínkovičová, podpredseda ZO JDS Cífer

Rekonštrukcia hrobu Mons. Pavetitša

Na základe podnetov občanov v obci, kontaktoval výbor základnej organizácie Matice slovenskej v Cíferi OZ CZIFFER s návrhom, vykonať rekonštrukciu hrobu čestného občana Cíferu Mons. Ludevíta Pavetitša. Zároveň základná organizácia Matice slovenskej v spolupráci s OZ CZIFFER oslovili miestnu organizáciu Slovenského zväzu záhradkárov a miestnu organizáciu Jednoty dôchodcov v Cíferi o finančnú podporu uvedeného diela. Taktiež bol oslovený Obecný úrad v Cíferi, ktorý s rekonštrukciou súhlasil a na dielo prispel. Na túto rekonštrukciu taktiež významne prispeli dobrovoľní darcovia z radov obyvateľov obce, medzi ktorými je meno Mons. Pavetitša stále živé.

Hrob Mons. Pavetitša tesne pred rekonštrukciou

(pokračovanie na str. 7)

Rekonštrukcia hrobu sa začala v priebehu mesiaca február 2021 a bude pokračovať v nasledujúcom mesiaci.

Týmto by som rada v mene občianskeho združenia CZIFFER vyslovila poďakovanie všetkým zainteresovaným organizáciám ako aj občanom Cífera, ktorí svojím pričinením umožnili vykonať prebie-

hajúcu rekonštrukciu hrobu nášho čestného občana obce. Verím, že výsledné dielo bude pripomínať stopu, ktorú za svojho života a pôsobenia v obci Mons. Pavetits zanechal. ■

Text a foto:

Emerencia Cajová, vedúca OZ CZIFFER

Cíferská výšivka v Buckinghamskom paláci

Odevná výtvarníčka Ina Budovská z Bratislavy sa aj v súčasnosti nechala inšpirovať cíferskou výšivkou zo školy Márie Hollósy. K šesťdesiatemu výročiu korunovácie anglickej kráľovnej Alžbety II ušila ako dar pre jej veličenstvo šaty, pri výzdobe ktorých použila cíferský vzor. Jej výšivka tak nadviazala na historickú tradíciu a aj v dnešných časoch reprezentuje svojou krásou na kráľovskom dvore. Za dar jej Buckinghamský palác poďakoval. ■

Text a foto:

Emerencia Cajová, vedúca OZ CZIFFER

Kráľovná Alžbeta II (Zdroj: internet)

Šaty s cíferskou výšivkou pre anglickú kráľovnú

Jozef Lefler a jeho životný zápas

Dňa 2. 2. 2021 nás vo veku 94 rokov opustil jeden z najstarších obyvateľov obce, kňaz Jozef Lefler. Jeden z posledných svedkov medzivojnového Cífera, ako aj 20. storočia

Jozef Lefler bol jedným zo šiestich detí nábožnej rodiny Leflerovcov, do ktorej sa narodil 22. augusta 1927. Po absolvovaní miestnej ľudovej školy študoval na biskupskom gymnáziu v Trnave, kde v roku 1946 maturoval. Rodinná výchova ho nasmerovala na štúdium teológie v Bratislave. Napriek tomu, že tu ukončil osem semestrov štúdiá, mu v týchto rokoch nebolo dopriate, aby školu dokončil a bol vysvätený za kňaza. Nastupujúci komunistický režim tvrdo poznačil jeho život podobne ako životy ďalších tisícok bohoslovcov, kňazov, rehoľných bratov a sestier, ale aj laikov, medzi iným aj jeho brata Františka a jeho rodičov, či desiatok ďalších Cíferčanov. V roku 1950 boli bohoslovci počas prázdnin povolani na sústredenie, z ktorého ho „prevelili“ na vojenčinu do Pomocných technických práporov. Jozef Lefler v nich strávil 40 ťažkých mesiacov, no ani po návrate mu režim nedovolil dokončiť teológiu. Trvalo ešte dlhých 15 rokov, kým

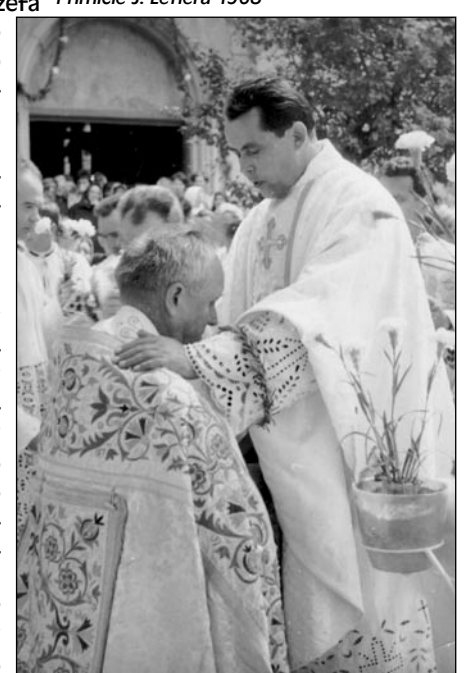
bol 25. augusta 1968 v Trnave biskupom Ambrózom Lazikom vysvätený za kňaza. Tých 15 rokov strávil v rôznych profesiách: ako robotník v Stavoindustrii, ako skladník v škrobárni v Bolerázi, ako laborant v SAV či v nemocnici s poliklinikou v Trnave. Tu si po večeroch urobil maturitu zdravotnej sestry a laboranta. Po prijatí kňazskej vysviacky naplnil svoje poslanie ako kaplán vo Veľkých Kostoľanoch a v Piešťanoch, v roku 1975 ho menovali administrátorom farnosti Hrnčiarovce nad Parnou, násled-

ne pôsobil v Maduniciach a v roku 1992 bol menovaný farárom v Modrovej pri Piešťanoch. Odtiaľto v roku 2006 odišiel na dôchodok do Domu pokojnej staroby v rodnom Cíferi, pričom stále vypomáhal či už vo farnosti v Cíferi, alebo v Smoleniciach v charitnom dome Kongregácie dcér najsvätejšieho Spasiteľa.

Už tento stručný výpočet životných milníkov dôstojného pána Jozefa Leflera naznačuje, že v živote veľa trpel. Ako mladý človek plný plánov a v rozbehu života, tesne pred ukončením štúdiá teológie bol brutálne odvedený do Pomocných technických práporov na viac ako 3 roky ani nie vojenčiny, ale otročiny. Vojaci – a o to viac bohoslovcov, rehoľníci a kňazi – v nich boli skôr väzňami, systematicky boli potláčané ich základné ľudské práva vrátane práva na slobodné vierovyznanie, boli ponižovaní a zosmiešňovaní. Nemohli navštevovať sväté omše, nemohli vlastniť náboženské

Primície J. Leflera 1968

(pokračovanie na str. 8)

predmety a neustále čelili psychickému aj fyzickému nátlaku. Po troch rokoch služby a návrate domov ho čakal ďalší úder. Napriek všetkému prežitému utrpeniu nemohol dokončiť teológiu, ale musel sa pretíkať rôznymi zamestnaniami takmer až do konca 60. rokov. Mnohí iní pod takým tlakom zlyhali, zmenili názory, vzdali sa svojich ideálov. Dôstojný pán Jozef Lefler nielen nezlyhal, ale sa ani nenechal poznačiť zlom, ktoré na ňom bolo páchané. Nebola v ňom zášť ani zlosť na tých, ktorí mu ublížili. Jeho dlhý život poznačený politickými obratmi 20. storočia by mal byť pre nás vzorom pokory, viery a vytrvalosti, ktoré nám dnes tak často chýbajú. V mene obce mu preto vyslovujem veľké poďakovanie. ■

Fotografia pri príležitosti menovania vdp. Jozefa Leflera titulárnym kanonikom (zľava generálny vikár a riaditeľ arcibiskupského úradu Vsdp. ThLic. Peter Šimko, v strede Vdp. Jozef Lefler, sprava Trnavský arcibiskup Mons. Ján Orosch)

starosta obce
Maroš Sagan

„U mňa jednoznačne vyhráva Slovensko a Cífer“ – rozhovor so Zuzanou Silnou

V našej obci žijú mnohí zaujímaví ľudia, o ktorých častokrát ani nevieme... Jedným z nich je aj Ing. Zuzana Silná, PhD., ktorá je našou „vyslankyňou“ v hlavnom meste EÚ, Bruseli. Zuzana sa narodila v roku 1981 a v Cíferi prežila celý život. Vyštudovala medzinárodný obchod na Ekonomickej univerzite v Bratislave, kde aj získala doktorát zo svetovej ekonomiky. Na tejto univerzite pracovala ako odborná asistentka, potom krátko pôsobila na Ministerstve pôdohospodárstva a rozvoja vidieka a od roku 2013 na Ministerstve hospodárstva. V roku 2018 ju ministerstvo vyslalo ako národného experta do Európskej komisie, kde pracuje dodnes. Zapájala sa aj do života obce: najskôr v detskom speváckom zbore, neskôr vo farnosti ako členka Spoločenstva Michael a od roku 2010 ako poslankyňa obecného zastupiteľstva.

■ **Zuzana, už niekoľko rokov pracuješ v Bruseli, kde Ťa vyslalo naše Ministerstvo hospodárstva. Pracovať a žiť v hlavnom meste EÚ pre európske inštitúcie je snom mnohých mladých ľudí. Ako sa Ťi to podarilo?**

Ak chce človek pracovať pre inštitúcie Európskej únie, musí prejsť cez viackolové náročné výberové konanie, pri ktorom sa neraz hlási viac ako 30 000 uchádzačov na 150 voľných miest. Ale sú aj iné, menej známe možnosti. Jednou z nich je pozícia tzv. vyslaného národného experta.

V roku 2013 som začala pracovať na Ministerstve hospodárstva, na odbore zahraničnoobchodnej politiky. Začala som sa venovať okrem iného aj nástrojom na ochranu obchodu, teda zavádzaniu cla na tovar z krajín mimo EÚ, ktorý sa dováža za nízke, tzv. dumpingové alebo subvencované ceny.

Na ministerstvo som prišla v období, keď sa začínala príprava na predsedníctvo v Rade EÚ. Prípadla mi úloha predsedáť jednej z pracovných skupín v oblasti zahraničnoobchodnej politiky. S mojím tímom sme dosiahli vynikajúce úspechy. Dosiahli sme dohodu s Európskym parlamentom o dvoch nariadeniach. Táto dohoda je základom pre to, aby sa nariadenia mohli začať uplatňovať. Rokovania s Parlamentom prebiehajú v medziach pozície, na ktorej sa členské štáty v Rade dohodnú. Práve takúto pozíciu sme boli schopní vyrokovať pre nariadenie, ktorým sa mali zmodernizovať antidumpingové a protisubvečné prešetrovania. Táto modernizácia bola vnímaná v Rade rozporuplne. Zhruba polovica členských štátov bola za a druhá proti, a práve preto bolo nariadenie v Rade zablokované skoro tri roky. To, že sme dokázali vyrokovať kompromis, bolo veľkým úspechom, ktorý od nás na začiatku slovenského predsedníctva nikto nečakal.

Ja som tak získala dôležité kontakty v Komisii a tiež dobré meno. Keď sa uvoľnila pozícia národného experta v Komisii, v riaditeľstve pre nástroje na ochranu obchodu, prihlásila som sa a práve na základe mojich predchádzajúcich výsledkov ma vybrali. Moje vyslanie trvalo do januára 2021. Komisia mi potom ponúkla kontrakt a teraz pracujem už priamo pre Komisiu.

■ **Si teda príkladom toho, že vďaka pracovitosti, pevnej vôli a vzdelaniu môže byť každý úspešný?**

Asi áno. Ono to často navonok vyzerá relatívne jednoducho. Keby si niekto pozrel môj profesijný životopis, povedal by si, že

som hladko postupovala od jedného zamestnania k druhému až sem do Komisie. Vyštudovala som medzinárodný obchod na Ekonomickej univerzite v Bratislave. Tam som si tiež urobila doktorát zo svetovej ekonomiky a potom niekoľko rokov pôsobila ako odborná asistentka, pričom som sa stále venovala Európskej únii a zahraničnému obchodu. Neskôr som krátko pracovala na Ministerstve pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, až som nakoniec zakotvila na Ministerstve hospodárstva.

Ale za tým, kde som dnes, sa skrýva aj mnoho neúspechov – neúspešných výberových konaní, plánov a cieľov, ktoré sa mi nepodarili naplniť. Naučila som sa zároveň, že človek môže byť ten najlepší, najkompetentnejší, ale bez budovania vzťahov s kolegami v rámci vlastnej organizácie, alebo aj mimo nej, sa postupuje veľmi ťažko. V mojom prípade to bola kombinácia toho, ako som svoju kompetentnosť dokázala počas slovenského predsedníctva, a toho, že ľudia v Komisii ma už poznali v čase, keď sa pozícia uvoľnila.

■ **Čo konkrétne si môžeme predstaviť pod Tvojou prácou, čím sa každodenne zapodievaš?**

Venujem sa antidumpingovým prešetrovaniam, ktorých cieľom je ochrániť európskych výrobcov pred neférovou konkurenciou zo strany výrobcov v krajinách mimo EÚ, ktorí často vyvážajú do EÚ tovary za príliš nízke, dumpingové ceny. Na začiatku stojí sťažnosť od európskeho priemyselného odvetvia, ktorou nás požiada, aby sme začali prešetrovanie dovozu určitého výrobku z určitej krajiny. My sme potom v kontakte s výrobcami tohto výrobku v prešetrovanej krajine. Analyzujeme ich náklady a ceny na domácom trhu, aby sme vedeli posúdiť, či sú ich vývozné ceny do EÚ skutočne dumpingové. V rámci toho overujeme informácie poskytnuté týmito firmami aj priamo v ich priestoroch, takže veľa cestujeme všade po svete. Naše zistenia potom spracujeme do formy vykonávacieho nariadenia, ktoré musíme prediskutovať s členskými štátmi a získať ich podporu na zavedenie antidumpingových cieľov.

Pre mňa je táto práca veľmi zaujímavá. Na jednej strane využí-

(pokračovanie na str. 9)

Foto: archív Ocú

vam všetko, čo som sa kedy naučila či už pri štúdiu alebo v práci: ekonomické myslenie, stratégiu a techniku zahraničného obchodu (podmienky kúpnopredajných zmlúv v zahraničnom obchode, preprava tovaru, financovanie zahraničného obchodu, stratégie prenikania na zahraničné trhy), medzinárodné rámcové pravidlá pre zahraničný obchod, fungovanie Európskej únie, prácu s právnymi textmi, účtovníctvo. Na druhej strane sa s každým prešetrovaním učím strašne veľa nového: o rôznych priemyselných odvetviach, ako sa vyrábajú rôzne výrobky, ako firmy organizujú svoje podnikanie v medzinárodnom meradle, stretám ľudí z rôznych krajín a kultúr. Počas troch rokov v Komisii som prešetrovala napríklad oceľové produkty, hnojivá, kolesá, chemikálie, stoličky pre veterné turbíny a v rámci toho som navštívila Trinidad a Tobago, USA, Čínu a Indonéziu. Do Turecka som sa, žiaľ, už pre pandémiu nedostala.

Je to veľmi náročná práca, ale zároveň ma po profesionálnej stránke veľmi napína.

■ Povinnou jazdou takéhoto rozhovoru sú aj európske témy. Začnime všeobecne. Čo si ako „človek zvnútra“ myslíš o Európskej únii? Je dobré, že Slovensko je v EÚ? Je dobré, že Cífer je v EÚ?

Európska únia je fascinujúci projekt. To že sa 27 krajín dokáže dohodnúť, že súhlasia s obmedzením vlastných kompetencií, ktoré odovzdajú inštitúciám EÚ. Myslím si, že integrácia dnes pokročila až tam, kde sme dnes, len vďaka tomu, že to všetko začalo po druhej svetovej vojne, keď ľudia cítili potrebu spolupracovať, aby napravili škody spôsobené vojnou. Dnes sa máme po ekonomickej stránke relatívne dobre a nie som si istá, či by sme boli schopní naštartovať takýto ambiciózný projekt dnes.

Únia nie je dokonalá. Vždy bude čo zlepšovať. Vždy si zrejme zachová niektoré nedostatky, ktoré vyplývajú z toho, akou formou štáty spolupracujú. Napríklad to, že prijímanie legislatívy a teda aj reakcia napríklad na krízové situácie trvajú veľmi dlho, lebo sa musia dohodnúť členské štáty a to ešte aj s Európskym parlamentom.

Pre obyčajného človeka však Únia prináša výhody, na ktoré sa ľahko zvyká a ktoré si po čase už ani neuvedomujeme: to že si môžeme odskočiť do zahraničia a nepotrebuje zameňovať peniaze či mať pri sebe pas, to že nemusíme v rámci Únie riešiť roamingové poplatky.

Cífer tiež ťažil z toho, že mohol z eurofondov zafinancovať mnohé projekty. Pridelovanie eurofondov by bolo na dlhú diskusiu. Ale aj keď sa podarí získať peniaze len na zlomok z podaných žiadostí, je to príjem nášho obecného rozpočtu, ktorý by sme bez členstva v EÚ nemali.

Takisto je členstvo v Únii výhodné pre Slovensko. Bolo by naivné si myslieť, že ak by Slovensko nebolo v Únii, bolo by samostatné a bez obmedzenia svojej suverenity. Slovensko je malá krajina s obmedzenými prírodnými zdrojmi. Aj bez Únie by sme boli nútení uzatvárať obchodné dohody a iné spojenectvá. Ako malá krajina budeme vždy ťahať za kratší koniec. V Únii však máme tú výhodu, že v určitých oblastiach už pri rokovaniach s tretimi štátmi nehovoríme sami za seba, ale za nás hovorí omnoho silnejší subjekt, Únia.

Myslím si, že Slovensko by z členstva v Únii mohlo vyťažiť omnoho viac, keby sme sa sústredili na výchovu diplomatov, ale aj ministerských úradníkov, ktorí nás zastupujú v Rade EÚ. Nie je všetko o veľkosti krajiny a jej príspevku do spoločného rozpočtu. Kvalitní ľudia, ktorí majú dobre vybudovanú sieť kontaktov v inštitúciách Únie, ale aj priamo v členských štátoch, by mohli omnoho lepšie presadzovať priority Slovenska. Tiež si myslím, že Slovensko by mohlo posilniť svoju pozíciu v Únii, ak by bolo spoľahlivým partnerom. Niekedy sa správame tak, že chceme len čerpať výhody, ale nie sme schopní spoločne znášať ťažkosti, ako napríklad v čase migračnej krízy.

■ A aký je Tvoj pohľad na federalizáciu EÚ. Si za posilňovanie právomocí EÚ a smerovanie k skutočnému spoločnému štátu, alebo preferuješ, aby veci zostali na súčasnej úrovni?

Toto je veľmi ťažká otázka. V čase, keď som pracovala na univerzite či na ministerstve, by som asi bez zaváhania odpovedala, že som za federalizáciu EÚ. Dnes, keď vidím viac dovnútra, som v tom opatrnejšia. Európska integrácia neprebíha podľa nejakého dokonalého, nalinkovaného scenára. Skôr odráža to, čo boli ochotné členské štáty v tom-ktorom období akceptovať, či už je to prijatie eura, vytvorenie schengenského priestoru, odstránenie roamingových poplatkov, relatívne nedávno odstránenie tzv. geoblockingu. Pandémia ukázala, že Únia nemá dostatočné právomoci na to, aby priamo zaviedla opatrenia na boj proti šíriacemu sa vírusu. Komisia reagovala ad hoc a v rámci existujúcich kompetencií koordinovala členské štáty, ako sa len dalo. Možno to po odznení tejto situácie povedie k tomu, že členské štáty budú súhlasiť s odovzdaním väčšej časti kompetencií Komisii v oblasti zdravotníctva.

Vo všeobecnosti som za ďalšie prehĺbovanie európskej integrácie. Únia je ako živý organizmus, neukončený projekt. Stále je kam ísť a jedného dňa môže byť z Únie skutočne federácia. Treba to však robiť citlivo v súlade s tým, čo má podporu v spoločnosti, v jednotlivých členských štátoch. Zároveň treba vedieť odhadnúť ten správny moment, kedy možno Úniu posunúť o hodný kus dopredu. Príkladom pokusu o prehĺbenie integrácie, ktorý nebol úspešný, bol návrh na prijatie Ústavy pre Európu. V skutočnosti to mala byť len ďalšia medzinárodná zmluva. Únia je založená na sérii tzv. zakladajúcich zmlúv a ich revízií. Niekedy sa to ťažko číta, keď človek musí vziať do úvahy celý ten právny rámec. Ústava pre Európu mala všetky tieto zmluvy skonsolidovať a nahradiť. Bola však neúspešná len preto, že príliš ambiciózne začala používať terminológiu štátu, napr. ústava, zákony, minister zahraničných vecí. Všetky tieto veci v Únii aj dnes existujú, len ich voláme zakladajúce zmluvy, nariadenia a vysoký predstaviteľ pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku.

■ Mnohí ľudia na Slovensku síce oceňujú výhody členstva v EÚ, ale zároveň sa im zdá, že Brusel je mentálne iný svet, odrezaný od slovenskej reality. Je to naozaj tak?

Je aj nie je. Všetko závisí od ľudí. Spoznala som v inštitúciách EÚ ľudí, ktorí zostali pri zemi, ktorí majú pravidelný kontakt so svojou domovskou krajinou, a teda nie sú izolovaní v tomto eurosвете. Ale spoznala som aj ľudí, ktorí naplno žijú bruselskú realitu, ktorí sú napríklad už druhá generácia euroúradníkov. Títo ľudia si často neuvedomujú, aký je svet za hranicami eurobubliny.

Pocítila som to aj na sebe počas pandémie. Pre mňa sa zmenilo iba to, že nepracujem z kancelárie, ale z môjho bruselského bytu. Práca je však stále rovnako, ak nie viac. Nemusela som sa báť o svoje miesto a o svoj príjem. Často som si potom neuvedomovala, ako sú všetky sektory ekonomiky prepojené a v akej ťažkej situácii sa mnoho ľudí ocitlo, keď sa zatvorili reštaurácie, obmedzila výroba v podnikoch a podobne.

Človek, ktorý pracuje v inštitúciách EÚ, spravidla dostáva dobrú výplatu, ktorá mu pokryje všetky jeho náklady, môže si dovoliť platiť hypotéku, ísť na dovolenku, zaplatiť deťom dobré školy a ešte aj ušetriť. Ak má tento človek ešte k tomu pracovnú zmluvu na dobu neurčitú, má aj istotu v zamestnaní. Nemusí sa báť o pokrytie svojich základných potrieb. Zároveň sa pohybuje medzi ľuďmi, ktorí sú v rovnakej situácii. Vtedy sa ľahko zabúda na to, ako to vyzerá vo svete mimo eurobubliny.

A čo sa týka tvorby politik, samozrejme, jednotlivé inštitúcie priťahujú odlišný pohľad na rôzne témy. Komisia navrhuje legislatívu z celoeurópskeho pohľadu, ktorý nemusí nevyhnutne zohľadňovať situáciu napríklad na Slovensku. Je potom úlohou členských štátov v Rade v rámci legislatívneho procesu priťahnúť túto legislatívu bližšie k reálnej situácii v jednotlivých krajinách.

■ A posledná „európska“ otázka. Veľká Británia nedávno absolvovala Brexit, vystúpila z EÚ. Má Slovensko vôbec takúto alternatívu? Prežili by sme to – a ak áno, ako?

Určite by sme to prežili, prežili sme aj zmenu z komunistického režimu na trhové hospodárstvo. Otázka je, za akú cenu. Ako som už

spomenula, Slovensko je malá krajina. Museli by sme hľadať spojencov a obchodných partnerov. Predpokladám, že podobne ako UK, aj my by sme si zachovali určitú formu spolupráce s Úniou.

Naše hospodárstvo je silno naviazané na Úniu. Približne 85% nášho vývozu smeruje na trh EÚ, 20% do Nemecka. Ak by naše firmy chceli naďalej vyvážať do Únie, museli by ich výrobky spĺňať normy platné v Únii. Takže by sme naďalej nepriamo uplatňovali legislatívu Únie bez možnosti ju ovplyvniť.

Mnohé zahraničné investície prišli na Slovensko aj preto, že odiaľto majú prístup na celý trh Únie bez akýchkoľvek prekážok. Taká Kia, Samsung či U.S. Steel nemajú dôvod zostávať na Slovensku, ak by nemohli bez administratívnych obmedzení dodávať svoje výrobky do celej EÚ. Takisto európske firmy ako VW či Peugeot by zrejme presunuli svoju výrobu do iných členských štátov Únie s lacnejšou pracovnou silou.

Zrejme by sme sa usilovali uzatvoriť obchodné dohody s tretími krajinami. Rokovacia sila Slovenska je vzhľadom na našu veľkosť veľmi malá. Dá sa predpokladať, že by sme museli prijať podmienky nadiťované omnoho väčšími štátmi.

Tým, že sme členmi Únie, stratili sme mnohé kompetencie – teraz to myslím ako zručnosti. Už len napríklad v oblasti, ktorej sa venujem ja. Tým, že dumping prešetruje Komisia, v členských štátoch neexistujú úradníci na ministerstvách, ktorí by mali praktické zručnosti zrealizovať takéto prešetrovanie.

Mám príležitosť sledovať, ako sa darí UK v oblasti, ktorej sa venujem. Nie je to ľahké ani pre nich. Pre Slovensko by bol takýto krok niekoľkonásobne ťažší.

■ A nakoniec dve osobnejšie otázky. Ako sa žije v Bruseli a vôbec v Belgicku v porovnaní so Slovenskom a s Cíferom?

Keď som sa presťahovala do Bruselu, moji známi, ktorí už vtedy pracovali v inštitúciách EÚ, mi hovorili, že im trvalo asi štyri roky, kým si zvykli na Brusel. Ja som tu ešte len tri roky, takže ešte stále mám nejakú tú cestu pred sebou. Navyše som sem prišla s vedomím, že je to v rámci vyslania z ministerstva len dočasné.

Brusel nie je zlé miesto na život. Je to relatívne malé mesto, bezpečné, všade je to blízko, sú tu mnohé možnosti kultúrneho vyžitia. Ľudia sa rozchádzajú v názoroch, či je Brusel pekné mesto alebo nie. Za tie tri roky som sa naučila vidieť aj jeho krásu, ale dá to zabrať. Prechod z Cifera sem nebol a stále nie je ľahký. Jedným faktorom je jazyková bariéra. Hoci žijem v „európskej“ štvrti,

v obchode, v službách je potrebná francúzština, ktorú nemám na veľmi vysokej úrovni. Práve táto jazyková bariéra a fakt, že som toho o Belgicku veľa nevedela, mi bránia, aby som sa tu cítila ako doma. Tiež mi chýba priestor a príroda. Hoci má Brusel mnoho parkov, nie je to to isté, ako keď vyjdete doma na dvor, na terasu, keď idete po ulici a príroda v podobe stromov, krikov, kvetov je všadeprítomná. Veľmi si uvedomujem, keď prídem domov do Cifera, ako je v Cíferi v noci tma a ako je tam ticho napriek tomu, že počujem brechať psy, vlaky prechádzať okolo, bučať kravy, či spustenú cirkulárku. V Bruseli mám vďaka svetelnému smogu pocit, že je stále svetlo. A aj najmenší zvuk získava na intenzite, lebo sa nemá kam v stiesnenom priestore medzi hustou zástavbou rozplynúť.

Minulý rok som strávila „vďaka“ pandémie dovolenku na Slovensku. Uvedomila som si, aké je Slovensko krásne, ako veľa toho môže ponúknuť a ako málo som z neho videla.

Tiež mi tu chýba tá komunita a zázemie, na ktorú som bola v Cíferi zvyknutá. Vždy som sa nejako zapájala, či už do života farnosti alebo neskôr do života obce ako poslankyňa. V Bruseli človek nemá toto prepojenie na komunitu. Máme tu slovenskú katolícku misiu, vďaka ktorej sa stretávajú slovenskí a českí katolíci. Túto možnosť nám však teraz pandémia tiež vzala.

Takže u mňa jednoznačne vyhráva Slovensko a Cífer.

■ Plánuješ sa vrátiť domov, alebo si vieš predstaviť prežiť celý život v zahraničí?

Neviem si predstaviť prežiť celý život v Bruseli. Takže sa určite plánujem vrátiť na Slovensko. Nie som v tom sama. Pandémia otvorila novú diskusiu v Komisii o forme a mieste práce. Pred pandémiou bolo možné robiť z domu len výnimočne. Teraz naopak, všetci pracujeme z domu a do kancelárie máme povolené prísť len výnimočne. Napriek tomu musíme pracovať z Bruselu či z jeho blízkeho okolia.

V Komisii vznikla skupina ľudí, ktorá začala rokovať s vedením o možnosti pracovať z domu aj z domovskej krajiny. Má to svoje výhody i nevýhody. Na jednej strane by neboli euroúradníci natoľko odtrhnutí od reality v členských štátoch a zároveň by mohli byť ambasádormi Únie v mieste svojho bydliska. Na druhej strane je možné, že by stratili kontakt a lojalitu ku Komisii. Uvidíme teda, kam to povedie. Pre mňa by bola kombinácia „robiť túto prácu a žiť na Slovensku“ ideálna. ■

Za rozhovor ďakuje MS

Družobná obec Telnice na Cífer myslí aj v tejto ťažkej dobe...

Telnice a s ní celá Česká republika bojuje s virovou nákazou už od jarných mesiaců. Na jaře se lidé velmi báli, ale virus se prakticky v naší vesnici neobjevil. Panovala poměrně přísná opatření, ale pak nastalo uvolnění a v létě se lidé mohli znovu „nadechnout“. Stihli jsme uskutečnit pár menších kulturních a sportovních akcí, seni- oři zvládli absolvovat tři zájezdy po naší zemi. Avšak už koncem léta se začaly objevovat náznaky toho, že se znovu vrátí přísnější opatření. Náš pan premiér však aktivně zrušil roušky žákům do škol a celý kolotoč začal nanovo. Virus se začal rychleji množit, jedno omezení střídalo druhé. Protože však byly krajské volby, vláda čekala s přísnějšími opatřeními až po nich. Tady se ukázalo, jak politická prozíravost vládnoucí sil motivovaná honbou za volebním úspěchem může přímo ovlivnit životy jednotlivých lidí. Celá země se ponořila do šedi lockdownu. Lidé nejen v Telnici byli doslova otráveni „blbou“ náladou, do toho přicházel Advent a Vánoce. Snažili jsme je povzbudit organizací různých aktivit – na 120 dětí se vydalo rozsvítit vánoční strom spolu se svými rodinami, každé však jen s tou svojí rodinou a postupně během čtyř večerů. Nechali jsme pátrat telnické rodiny po keškách, kde cestou plnily různé úkoly – znamenalo to být asi tři dny venku v přírodě a v ulicích. Vrcholem všeho však byla dojemná akce Telnické vánoční srdce, kdy se lidé tajně obdarovávali dárky navzájem a dělali tak

radost jeden druhému. Několik lidí dokonce prohlásilo, že to byly jejich nejkrásnější Vánoce. Mám radost, že se podařilo povzbudit a potěšit lidi v takové době, jak teď všude panuje.

Myslíme v těchto chvílích i na Cífer, na všechny naše slovenské přátele. Loni jsme nemohli uspořádat hody ani jiné akce, kde bychom se a s vámi rádi potkali. A věříme, že se třeba i tím očkováním situace zlepší a my se budeme znovu mocí pořádně nadechnout a spolu s vámi se setkat v tradiční přátelské atmosféře. Srdečně zdravím Slovensko a Cífer zvlášť. Držte se, mějte dobrou náladu a věřím, že lepší časy už se blíží... Věřím, že návrat skutečné svobody spolu pořádně oslavíme! ■

František Kroutil, starosta družobnej obce Telnice

Cífer sa môže popýšiť drevorezbárom Mariánom Čierňavom a jeho výtvormi

Novým smerom rezbárstva je aj zhotovovanie sôch motorovou pilou v zahraničí známe ako „Chainsaw carving“. Tento smer si získava čoraz väčšiu obľubu aj na Slovensku a jedným drevorezbárom sa môžeme popýšiť už aj v našej obci.

Marián Čierňava (nar. 1987) je Cíferčan, jeho rodina pochádza z Kysúc – Nová Bystrica. Je vyučený másiar, ale tomuto povolaniu sa nikdy nevenoval. Niekoľko rokov pracoval ako strechár a práve tam sa zoznámil s prácou s pilou. K rezbárstvu sa dostal len pred nedávnom, hlavne vďaka p. Michalovi Kopáskovi, ktorý ho zoznámil s týmto remeslom. Veľmi sa mu to zapáčilo a rezbárstvo sa preňho stalo koníčkom. Aj

vďaka sympóziám, na ktorých sa už zúčastnil načerpal nové skúsenosti a stále sa zdokonaľuje v tom čo ho baví.

Mnohí z nás, však nevedia, že jeho výtvary drevených sôch zdobia a tešia deti i dospelých aj na cíferskom rybníku. V októbri 2020 sa v areáli rybníka v Cíferi uskutočnil úspešný 1. ročník drevorezbárskeho sympózia. Rezbári Marián Čierňava, Laci Tasky, Erik Kalinka, Michal Kopásek, Milan Kuchťák a Milan Šulc si pochvalovali príjemné prostredie a množstvo divákov obdivovalo zaujímavú tvorbu umelcov a ich krásne sochy. V prípade ďalšieho záujmu zo strany súťažiacich, toto kultúrne podujatie obec Cífer určite zaradí medzi tradičné akcie. ■

K dejinám Cíferského speváckeho zboru – 1. časť

V roku 2020 uplynulo 85 rokov od vzniku Cíferského speváckeho zboru. Pôvodne išlo o mužský zbor, ktorý sa o rok neskôr rozšíril o ženské hlasy. Zbor založil a viedol Daniel Bulla, správca Rímskokatolíckej ľudovej školy v Cíferi. Prinášame vám prvú časť výberu článkov, ktoré mapujú dejiny Cíferského speváckeho zboru. Ide o doslovné prepisy z dobovej tlače.

Rozhlas. (...)

PONDELOK, 26. DECEMBRA 1938: (...) 17.30: Prenos z Cífera. Vianočný podvečer na dedine. 18.00: Prenos z Prešova.

[Rozhlas. In Slovenský hlas. Vianoce 1938, roč. 1, č. 294, s. 29.]

• • •

Koncert trnavského „Bradlan“ a Cíferského speváckeho zboru v Cíferi.

V nedeľu 30. apríla t. r. koncertoval v Cíferi „Bradlan“, slovenský robotnícky spevácky zbor z Trnavy a Cíferský spevácky zbor z Cíferu. Program pozostával z ľudových a umeleckých skladieb. V prvej časti spieval „Bradlan“, teraz organizačne najlepšie ucelený spevácky zbor v Trnave. Prednesené sbory veľmi pekne vyzneli tak po stránke prednesovej, ako aj dynamickej. Na všetkých sboroch bola viditeľná starostlivá a presná práca sbormajstra Jauru.

Druhú časť koncertu spieval cíferský miešaný spevácky zbor za dirigovania správcu školy Bullu peknou sborovou technikou. Intonácia, vyrovnanosť hlasov, dokonaly prednes, istota každého člena v svojej úlohe, bola prekvapujúca. Sbormajster Bulla ukázal vynikajúce sbormajsterské schopnosti, ktoré by si zaslúžili uplatnenia sa na čele veľkých speváckych sborov.

Z práce obidvoch speváckych sborov žiarila láska k slovenskému spevu. Škoda, že návšteva obecnstva bola pomerne slabá. Koncert tak peknej úrovne bol by si zaslúžil, aby sa ho bola inteligencia nielen obce Cífer, ale aj širšieho okolia zúčastnila. Azda tu našim rozšíriť propagovanie sborového spevu v širšom okruhu. – K. J.

[K. J. Koncert trnavského „Bradlan“ a Cíferského speváckeho zboru v Cíferi. In Slovák. 2. 5. 1939, roč. 21, č. 101, s. 7.]

• • •

Slovenský rozhlas. (...)

Nedeľa 7. mája 1939 (..) 11:00 Prenos z Brezovej pod Bradlom. Oslavy 20. výročia smrti generála M. R. Štefánika. 1. Vztyčenie vlajok – fanfáry. 2. Defilé letectva. 3. Kolo Tatier čierňava. Spievajú spojené slovenské spevokoly. 4. Prevzatie prsti zo slovenských bojísk od štafety HM ministrom národnej obrany gen. Čatlošom. 5. Prejav a uloženie prsti do mohyly ministrom národnej obrany gen. Čatlošom. 6. Bože, čoš' ráčil. Spieva cíferský spevokol. 7. Slávnostná reč mjr. let. J. Ambruša. 8. Na Bradle zádumčivom. Spievajú spojené slovenské spevokoly. 9. Reči zástupcov rím. kat. a evanj. cirkvi. 10. Kladenie vencov. 11. Hej, Slováci. Hrá vojenská hudba.

[Slovenský rozhlas. In Nový svet. 6. 5. 1939, roč. 14, č. 19, s. 11.]

• • •

Organizujeme slovenské spevácke sbory!

Po 6. októbri m. r. chopily sa práce aj slovenské robotnícke spevácke sbory. 3. mája t. r. vystúpili v Bratislave pred SND organizačne ucelené Tatran a Typografia, kde zaspievaly zbor „Kto za pravdu horí“.

K Štefánikovým oslavám tiež veľmi pekne prispeli.

Ešte krajšie sa pričínili 7. mája t. r. pri Štefánikových oslavách na Bradle. Zo speváckych sborov Tatrana a Typografie z Bratislavy, Bradlan z Trnavy a Cíferského speváckeho zboru z Cífera utvorený 125-členný zbor zaspieval „Zmráka sa“ od Fíguša-Bystrého a „Na Bradle zádumčivom“ od Schneidra-Trnavského. Cíferský spevácky zbor okrem toho spieval sám pieseň „Bože svetov stvoriteľu“. Videli sme tu väčšinou našich robotníkov tvrdých mozolnatých rúk, ktorí obetovali svoj voľný čas k navčičeniu tak veľkého zboru,

len aby mohli zväčšiť pietnu spomienku na veľkého hrdinu a syna slovenského národa M. R. Štefánika. Bol to od nich pekný dôkaz národnej uvedomelosti. Jednotlivé sbory dirigovali Miroslav Jaura z Trnavy, D. Nágel z Bratislavy a D. Bulla z Cífera. [...]

[Organizujeme slovenské spevácke sbory! In Slovák. 11. 5. 1939, roč. 21, č. 109, s. 7.]

• • •

Koncert dvoch speváckych sborov v Trnave.

V nedeľu 21. mája t. r. večer koncertoval v Trnave spevácky zbor „Bradlan“ z Trnavy a spevácky zbor z Cíferu. Program pozostával zo sborových skladieb starších i súčasných slovenských skladateľov. Prvá časť programu bola vyplnená viac umeleckými skladbami, druhá časť zase ľudovými piesňami.

Cíferský spevácky zbor vystúpil v národných krojoch. Zaspievané sbory boli hlasove veľmi pekne vyrovnané, čo dokazuje, že dirigent Bulla svoj zbor pevne ovláda. Dbá najmä na presné hlasové začiatky, koncovky a výslovnosť, čo je pri čistej intonácii hlavnou podmienkou pekného výkonu. Spevácky zbor „Bradlan“ tiež dokázal svoj vzostup. Sbory (Na Bradle zádumčivom, Čo čušíš, Vzal bych ťa, atď.) vyspieval do detailov veľmi presnou sborovou technikou. Je to zásluha dirigenta Jaura, ktorý vie celý zbor veľmi dobre na seba sústrediť. Na tomto koncerte sa ukázalo, že taký Spevácky zbor „Bradlan“, ako aj Cíferský spevácky zbor dnes už vybočujú z rámca výchovnej úlohy drobného ľudu, a svojimi výkonmi zaraďujú sa už medzi slovenské umelecké spevácke sbory. Pred prestávkou ujal sa slova tajomník Sväzu speváckych sborov slovenských z Turč. Sv. Martina Anton Ciger, ktorý vo svojej prednáške načrtnol prítomnému obecnstvu význam sborového spevu pre slovenský národ a upozornil na jeho úlohu.

Úspech koncertu bol pekný. Žiadalo by sa len, aby Sväz slovenských speváckych sborov pri každom koncerte postaral sa o patričnú informatívnu prednášku. Na znamenie úprimnej spolupráce speváckych sborov zbor „Bradlan“ odovzdal dirigentovi Cíferského speváckeho zboru, Bulloví, vavrínový veniec.

[Koncert dvoch speváckych sborov v Trnave. In Slovák. 24. 5. 1939, roč. 21, č. 119, s. 7.]

• • •

Slovenský rozhlas (Sobota 6. januára 1940, Bratislava).

16.30 Prenos z Cífera. Vianočné koledy a ľudové piesne spieva Cíferský spevácky zbor. Dirigent Daniel Bulla. A) Vianočné piesne a koledy. 1. Mikuláš Schneider-Trnavský: a) Aké to svetlo. b) Sem pospešte. Koleda. 2. Daniel Bulla: a) Tichá noc. b) Do mesta Betlema. 3. Václav Kučera: Narodil sa Spasiteľ. 4. J. Chládek: Hore, hore, pastuškovia. Koleda. 5. Mikuláš Schneider-Trnavský: Hľa, aká to hviezda. 6. Eliáš: Vstávajte, pastieri. Koleda. B) Ľudové piesne. 1. Blažej Bulla: a) EĽ, kázali mi orať. b) EĽ, padá, padá rosička. 2. Karol Ruppeldt: Nestiskaj mi, ťuhaj, rúčku. 3. Valaštan-Dolinský: Horička zelená. 4. Karol Ruppeldt: a) Dobré mi, dobré mi. b) Trávnice. 5. Blažej Bulla: Nechodievaj dneska.

17:00 Rozhlasový fejton Ferdinanda Gabaja. [...]

[Slovenský rozhlas (Sobota 6. januára 1940, Bratislava). In Nový svet. 23. 12. 1939, roč. 14, č. 52-53, s. 24.]

• • •

Pamiatky po Štefánikovi prenesené z Prahy na Slovensko. Mohutné oslavy pamiatky generála Štefánika na celom Slovensku.

Celý slovenský národ oslávil v nedeľu 5. mája dôstojne a mani-festačne pamiatku generála M. Rastislava Štefánika na Bradle z príležitosti 21. výročia jeho tragickej smrti. I napriek veľmi nepriaznivému počasiu, ktoré trvalo od rána, slávnosť sa odbavila.

Vlastný program dňa osláv na Bradle začal sa o 14. hodine. Treba osobitne vyzdvihnúť veľkú účasť vojska, ktoré bolo zastúpené všetkými druhmi zbraní.

Presne o 14. hod. mraky, ktoré od rána zahaľovali oblohu, akoby zázrakom sa zdvihly a obloha sa vyjasnila. Na mohyle generála Štefánika stála čestná stráž, ktorú tvorili štyria letci. Po ľavej strane zaujali miesta zástupcovia vojska všetkých druhov zbraní a zástupcovia žandárstva, pred mohylou nastúpili dve krojované skupiny a to spevokol „Drotár“ z Orechového a spevokol z Cífera. Po ľavej strane stála čestná stotina vojska a po pravej strane bola nastúpená vo veľkom počte Hlinkova akademická garda pod vedením Hirnerovým. Pred pomníkom sa tiesnily zástupy Slovákov zo všetkých krajov.

Presne o 14. hod. prišiel na Bradlo minister národnej obrany generál Čatloš v sprievode generálneho tajomníka dr. Jozefa Kirschbauma, plukovníka gen. štábu Augustína Malára, ústredného tajomníka Galana a vyšších dôstojníkov. Najprv vykonal prehliadku nastúpenej čestnej stotiny a potom položil ku mohyle vavrínový veniec so stuhami v štátnych farbách. Súčasne generálny tajomník dr. J. Kirschbaum vykonal prehliadku nastúpenej Hlinkovej akademické gardy. Po položení venca vojenská hudba zahrála štátnu hymnu za dunenia diel.

Nasledoval potom uvítací prívet plk. gšt. Augustína Malára, (...).

Po prívete pluk. gšt. A. Malára nasledoval sborový spev. Spevokol „Drotár“ z Orechového pri Trenčíne pod vedením správcu Jozefa Ďuriša zaspieval staroslovanský „Otčenáš“ od M. Ruppeldta a „Hľa, slietol orol“ od Schneidra-Trnavského. Potom sa ujal slova slávnostný rečník, zástupca vlády, minister národnej obrany generál Ferdinand Čatloš. (...)

Po reči ministra Čatloša spevokol z Cífera, dirigovaný Danielom Bullom, zaspieval „Bože čoš' ráčil“ a „Letel sokol smelý“ od Schneidra-Trnavského.

Nasledoval prejav generálneho tajomníka HSLŠ dr. Jozefa Kirschbauma. (...)

Program bol zakončený sborovou recitáciou „Náš Ikaros“ od V. Roya, ktorú majstrovsky predviedol recitačný sbor Matice slovenskej z Bratislavy pod vedením Štefana Winklera, na čo hudba zahrála „Kto za pravdu horí“.

Týmto sa skončil vydarený deň osláv pamiatky generála M. R. Štefánika na Bradle z príležitosti 21. výročia jeho tragickej smrti.

[Pamiatky po Štefánikovi prenesené z Prahy na Slovensko. In Slovák. 7. mája 1940, roč. 22, č. 106, s. 3.]

• • •

[Oslava pamiatky gen. M. R. Štefánika na Bradle. (foto: STK, zdroj: Slovák. 9. mája 1940, roč. 22, č. 108, s. 5)]

• • •

Oslavy Štefánikove

(...) Cífer. HSLŠ usporiadala 4. mája 1940 spomienkovú oslavu tragickej smrti generála M. R. Štefánika. Uvítací prívet mal predseda HSLŠ Ambroz Križan, ktorý poukázal na význam sviat-

Oslava pamiatky gen. M. R. Štefánika na Bradle. Spevokol z Cífera, ktorý účinkoval pri oslave na Bradle, pred mohylou gen. M. R. Štefánika. (Foto STK)

ku pre Slovákov. Slávnostným rečníkom bol obvodný tajomník HSLŠ Viliam Žák.

Slávnosť spestril známy cíferský spevokol, ktorý dirigoval správca školy Bulla. (...)

[Oslavy Štefánikove. In Slovák. 10. mája 1940, roč. 22, č. 109, s. 4.]

• • •

Jubilejný koncert.

Slovenský robotnícky spevácky sbor BRADLAN v Trnave poriada dňa 1. júna o 20. hod. vo veľkom sále kina TATRA jubilejný koncert z príležitosti 10-roč. trvania sboru, za spoluúčasti speváckych sborov: Trnavského slov. spevokolu, Trnava, TATRAN slov. spev. sboru, Bratislava, Cíferského spev. sboru, Cífer. Na programe: Schneider-Trnavský, Lichard, Kadavý, Vojaček, Fajnor, Frešo, Figuš-Bystrý, Mik. Moyzes, Bella, Očenáš, Valaštan-Dolinský, Bulla, K. Ruppeldt. – V nedeľu 2. júna o 15. hodine v miestnosti Miestneho odboru Matice slovenskej jubilejnú valnú shromáždenie Slovenského robotníckeho speváckeho sboru BRADLAN v Trnave.

[Jubilejný koncert. In Slovák. 30. mája 1940, roč. 22, č. 125, s. 11.] ■

Text a foto: Dušan Caja

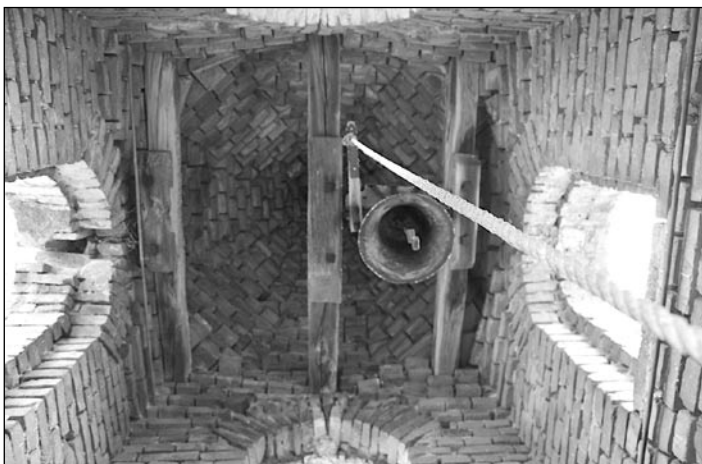
Mužský zbor založený v roku 1935

Obnova zvonice v miestnej časti Pác

Iste ste si všimli, že objekt zvonice v Páci je dosť v zlom stave. Jednou z príčin je fakt, že zvonica je bez omietky a tehly, ktoré nie sú určené na to, aby zostali odkryté, značne chátrajú. Fakt, prečo je zvonica neomietnutá, je tak trochu záhadou. Podľa odborníčky na drobnú sakrálnu architektúru Mgr. Eleny Sabadošovej, s ktorou som problém pácanskej zvonice konzultovala, je vysoko nepravdepodobné, že by staviteľia chceli nechať objekt bez omietky. Všetky stavby tohoto typu v okolitom regióne omietnuté sú. Prečo je to na Páci inak? Nebolo peňazi alebo niečo iné prerušilo dokončenie stavby? Na sokli zvonice sa nachádzajú zvyšky cementovej omietky, ktorú však nevieme časovo zaradiť. Opadala alebo bola odstránená? Tento neomietnutý stav nám potvrdil aj najstarší žijúci občan Páce. Tiež povedal, že podľa jeho vedomostí súčasná zvonica bola postavená v roku 1906 na mieste pôvodne dreveného objektu.

Zvonica v Páci v súčasnom stave pred rekonštrukciou

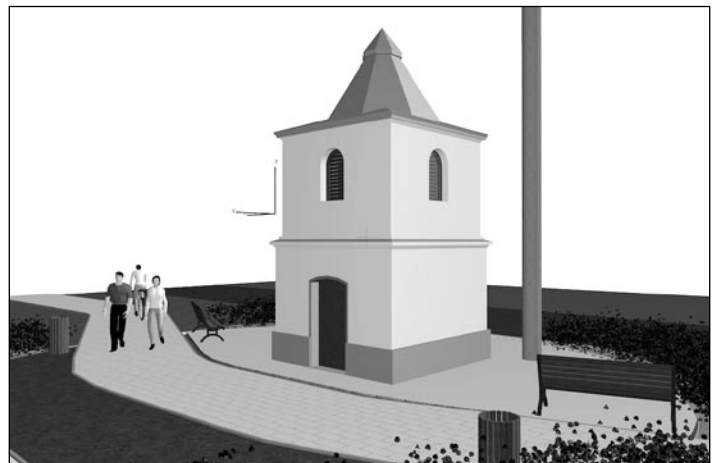
Zvon pred rekonštrukciou

kopaná sonda za účelom preskúmania základovej zeminy, ale nič mimoriadne sa nezistilo. Merania preukázali sadanie o cca 1 mm za rok. Príčinou môže byť aj dažďová voda hromadiaca sa v priestore okolo zvonice. Pôvodný, nedávno zbúraný dom za zvonice nemal rínu a voda voľne stekala zo strechy na terén a ďalej ku zvonici. Pokiaľ sa za posledných niekoľko desiatok rokov naozaj v dôsled-

ku zmeny klímy zintenzívnili privalové nárazové dažde, mohlo by väčšie množstvo vody presakujúce do podlažia v okolí zvonice spôsobovať jej pohyb? Prečo potom nesadá celý objekt, ale len jeden roh? To bude predmetom ďalšieho skúmania.

Okrem statiky sú tu aj poškodenia spôsobené vypadaním malty spomedzi tehál buď v dôsledku stekajúcej vody alebo vyjednením vtákmi. Toto poškodenie je pozorovateľné najmä zo strany od cesty a aj vo vnútri objektu.

Vzhľadom na všetky tieto poškodenia obec plánuje celkovú obnovu zvonice. V prvom rade, na odporúčanie statika, prebehne zásadná úprava okolia zvonice tak, aby sa zabezpečil rýchly odtok dažďovej vody preč od objektu. Súčasne s úpravou okolia prebehne čiastočné odkopanie spodnej stavby a jej utesnenie ilom. Táto úprava bude pôsobiť ako prírodná hydroizolácia a zabráni tomu, aby boli základové murivo a zemina pod základmi vystavené nadmernému množstvu vsakujúcej vody. Plocha okolo zvonice bude spevnená, vyhotoví sa tu mlatový povrch, ktorý bude mierne vyspádovaný smerom od objektu na všetky strany. Vodu z asphaltovej cesty a z cyklotrasy odvedú do bezpečnej vzdialenosti osadené žľaby. Cieľom týchto úprav bude udržať čo možno najsuchšie okolie zvonice a čo najrýchlejšie odvedenie dažďových vôd z jej okolia. Tieto úpravy by mali pomôcť objektu zastabilizovať.

Návrh obnovy zvonice

Napriek porušenej statike je zvonica v tak zchátranom stave, že je potrebné aj napriek tomu vykonať jej celkovú obnovu. V prvom rade prebehne očistenie stavby od vydrobenej uvoľnenej malty v špárach tehál, odstránia sa nevhodné cementové omietky, opraví sa alebo sa nanovo premurujú poškodené záklenky a rímsa na miestach trhlin. Po oprave dostane zvonica kvôli ochrane samotného muriva nový šat – toľké roky chýbajúcu omietku. Vzhľadom na to, že tento typ sakrálny architektúry zo začiatku 20. storočia je vždy omietaný a vzhľadom na to, že tehly použité na stavbu nie sú určené ako pohľadové, je toto riešenie najlepšou alternatívou. Na omietnutie sa použijú špeciálne tzv. mäkké sanačné omietky určené pre historické objekty. Na zamedzenie vnikania vody do objektu (najmä pri hnanom daždi) budú okná zvonice opatrené drevenými žalúziami, aké sa zvyknú dávať na kostolné veže a zvonice. Taktiež sa vymenia vstupné dvere. Zvnútra sa steny len vyšpárujú a ponechajú sa bez omietky.

Vo vnútri zvonice je osadený jeden zvon s mechanizmom na ručné zvonenie. Zvon vrátane zvonovej hlavy sú značne opotrebované. Preto sa tiež zreštaurujú.

Obnova zvonice bude väčšinovo financovaná z dotácie. Dúfame, že tieto už vlastne záchranné práce pomôžu túto zaujímavú a tak trochu záhadnú stavbu pre ďalšie generácie. ■

Naša Materská škola bola úspešná a získala nemalú peňažnú dotáciu

Aj po vianočných sviatkoch zimné obdobie v našej škôlke stále ovplyvňuje neľahká pandemická situácia. MŠ bola na chvíľu otvorená v upravenej obmedzenej prevádzke, a to až do momentu, kedy ochoreli sami zamestnanci. Snažili sme sa rešpektovať všetky potrebné nariadenia a preto detičky rodičov pracujúcich v kritickej infraštruktúre, či rodičov, ktorí nemajú možnosť pracovať z domu, zaplnili 6 škôlkarských tried. Denne sa u nás kladie dôraz na veľmi prísne hygienické opatrenia, ku ktorým sú vedení aj naši najmenší. Deti nesmieme zabudnúť pochváliť za ich disciplínu a osvojenie si nových hygienických rutín. Zo známych dôvodov sme bohužiaľ nemohli tentokrát privítať u nás divadielko či iné zábavné vystúpenia. Situácii sme sa preto prispôbili a našli sme si radosť pri našich denných aktivitách, či na našom školskom dvore. Okrem iného sme sa starali o vtáčiky a ako každý rok sme pripravili a udržiavali búdky plné zobu pre operených návštevníkov. No a čo by to bolo za zimu bez našich zimných radovánok? To bolo radosti, keď sa pani zima rozhodla potešiť aj detičky v Cíferi a pokryla náš školský dvor bielou perinou! My sme ani chvíľu neváhali a užili sme si krásne zasněžené dni pri hrách v našom areáli.

Hoci komplikácie posledných mesiacov ovplyvňujú fungovanie našej MŠ na dennej báze, nezabránilo nám to zapojiť sa do súťaže organizovanej firmou Volkswagen Slovakia a vypracovať krásny projekt zameraný na pohyb a šport detí. Naša MŠ bola úspešná a vďaka projektu „Zdravé nôžky“ vyhrala nemalú peňažnú odmenu, sumu 1000,- eur. Spomenuté financie boli použité na športové po-

treby pre detičky, zakúpili sme nové žinenky a taktiež ortopedické podlahové puzzle.

Už teraz sa veľmi tešíme na deň, kedy džavot detí zaplní všetkých 8 tried a život v škôlke sa vráti do normálneho chodu, aký všetci poznáme a veľmi nám chýba. Rozhodli sme sa však zostať optimisticky naladení a veríme, že už čoskoro sa v našej škôlke stretneme všetci v najlepšom zdraví. ■

Text a foto: Bc. Veronika Balážiová

Dôležitosť rodiny v čase pandémie

Pandémia COVID-19 zmenila život každého z nás. A ako to už v živote chodí, nie každá zmena je pozitívna. Život rodičov a ich školo-povinných detí sa prevrátil hore nohami. Je to doba, v ktorej musia spoločne prekonávať bariéry. Tie so sebou prinášajú novú širokú škálu doteraz neznámych, hlavne negatívnych pocitov.

Nezáujem o učenie či ľahostajnosť majú deti zo sociálne znevýhodneného prostredia a deti rodičov odmietajúcich komunikáciu cez sociálne siete či internet. Stres, chaos, dezorientácia, beznádej, neistota, paralyzovanie schopnosti učiť sa sú vyvolávané rozdielnou schopnosťou zvládania online komunikácie, online výučby, či elektronickej komunikácie s pedagógom. Väčšia nervozita, neistota, hádky, konflikty, chýbajúca trpezlivosť a vzájomne nízka tolerancia k potrebám iných vyplýva z technických a osobných prekážok využívať počítač a online priestor v konkrétnom čase (pr. väčší počet školo-povinných detí v rodine, využívanie počítača rodičmi v rámci home office). Ak v rodinnom zázemí vládne stres, strach, nervozita, úzkosť rodičov, tieto pocity si osvojí aj dieťa. Následne môže byť negatívne naladené, môže mať aj strach vyúsťujúci do paniky, uzatvorenie sa do seba, apatiu, ľahostajnosti. Chýbajúca interakcia detí s inými deťmi či rovesníckymi skupinami vyvoláva nudu, stratu záujmu komunikovať, vzdelávať sa, podráždenosť aj uzatváranie

sa do seba. Podcenenie domáceho vzdelávania rodičmi prinesie ľahostajnosť aj u dieťaťa. To následne prinesie rozdielnú úroveň vedomostí, návykov či chýbajúce informácie. Po návrate do školy bude na nich čakať rozdielny štart k novým vedomostiam, pocity zmätčnosti, dezorientácie, hnevu, sklamania a možné vyústenie motivácie do pasivity, nezáujmu, upúšťanie od pozitívnych návykov.

Rodičia by mali byť schopní tieto negatívne emócie spracovať, čím pomôžu nielen sebe, ale predovšetkým ich deťom. Treba sa zaujímať o to, čo ich trápi, čomu nerozumejú, s čím potrebujú pomôcť. Je vhodné nezahľcovať sa prílivom negatívnych správ, podeliť sa so svojimi pocitmi so známymi, dopriať si pauzy, vytvoriť si rutinu, udržiavať partnerský dialóg bez straty autority rodiča, prežiť voľný čas spoločne a zmysluplne, vytvárať priestor na odreagovanie sa z presýtenia kontaktu, zachovať pokoj pri riešení napätých situácií a ukazovať pozitívny prístup k riešeniu konfliktov.

Zdieľaním spoločného času sa vytvárajú u oboch pozitívne emócie a potláčajú nevhodné, negatívne. Spoločne tvoria primerane zdravé rodinné prostredie. ■

Školský špeciálny pedagóg Mgr. Zita Žáčková
a školský psychológ Mgr. Nikola Bunčková
ŽŠ v Cíferi

Križ je i našou cestou

Tisícky turistov a pútnikov ročne prichádzajúcich do Palestíny si pri prehliadke nemôže nevšimnúť i označenú cestu, ktorou Ježiš niesol svoj križ, aby na ňom na Golgote zomrel. Kresťania s posvätnou úctou, obyčajne v skupinkách prechádzajú tieto miesta, aby si pripomenuli tieto udalosti. Tak ako to robia vlastne veriaci na celom svete, najmä cez obdobie pôstu už od výprav križiakov, ktorí túto pobožnosť rozšírili v Európe. Pripomínanie si týchto udalostí i touto formou neprináša len pohľad do minulosti, ale dotýka sa prítomnosti a dáva perspektívu do budúcnosti. Ako? Pozrite!

V istom modernom kostole pri riešení pozadia postavili veľký oltárny križ. Nie však klasický. Tento križ zhotovili zo všetkých nástrojov, ktorými sa ubližuje, raní a zabíja človek. Pod ktorými človek plače a zomiera. Tento križ je pozváraný a pozbýjaný z pušiek, nábojov, heliem, z bičov a revolverov, z pancierových pästi a kanónových rúr. Žiaľ, tak autenticky tento symbol utrpenia

vyjadruje bez veľkých slov realitu každodenného života, ktorá ako iste dobre chápeme nie je vzdialená od našich životných osudov. Cez jednotlivé tajomstvá prvej krížovej cesty v Jeruzaleme, môžeme cez postavy Piláta, plačúcich žien, Šimona, Veroniky, vojakov, davu, bolestnej Márie, i ustráchaného Jozefa z Arimatey, vidieť život okolo seba, jednotlivých ľudí, s ktorými prichádzame do kontaktu v dennom kolotoči, ba môžeme tam vidieť i seba. V akej úlohe to by sme si samozrejme mali alebo mohli najlepšie odpovedať sami. Nech je to už akokoľvek, nezabúdajme, že tá prvá jeruzalemská, originálna krížová cesta viedla k jasu Veľkonočnej nedele.

Táto skutočnosť nás nemôže nikdy viesť k rezignácii a pesimizmu. Aj naša životná cesta, plná problémov i ťažkostí, v ktorej často život ponúka rôznu podobu kríža, musí byť prežiaraná nádejou, ba istotou skvelého cieľa, ktorý sa nám ponúka z rúk toho, ktorý už túto cestu úspešne absolvoval.

Kdesi som čítal takúto myšlienku "Nemodli sa len za ľahký životný kríž, ale skôr sa modli za silu, aby si dokázal niesť aj ten ťažký". Všetkým Vám, ktorí nesiete akýkoľvek životný kríž, vyprosujem veľa sily, trpezlivosti a Božej pomoci. ■

Mons. Ján Bučík, duchovný otec

Chrámový spev ako celoživotná vášeň

Andrej Habiňák zo Sokolskej ulice rok čo rok skoro 40 rokov spieval veľkonočné pašie v cíferskom i pácskom kostole. Rovnako dlhé obdobie sprevádzal spevom organistu Viliama Hafnera na chóru cíferského kostola. Posledné roky odprezdával spevom i niektorých zosnulých na cíferských cintorínoch. Pred vypuknutím pandémie (marec 2020) sa rozhodol svoju činnosť obmedziť a v súčasnosti pôsobí už iba v Cíferskom speváckom zbore (ďalej v článku len „CSZ“). Niečo o jeho osobe a vzťahu k spevu sa dočítate v nasledujúcom rozhovore.

■ **Nie ste rodák z Cífera. Priblížite nám odkiaľ pochádzate, kedy ste prišli do našej obce.**

Narodil som sa v roku 1944 v Haligovciach (okr. Stará Ľubovňa) v tesnej blízkosti Pieninského národného parku, som Goral. Do Cífera sme sa presťahovali v septembri 1961. Mal som vtedy 16 rokov a práve som sa vyučil za čašníka. Prišli by sme už skôr, no vtedajšie vedenie Hotela Európa Poprad ma nechcelo pustiť v prebiehajúcej letnej sezóne.

■ **Pieniny, Červený Kláštor? To je predsa miesto, kde vznikla Kamaldulská Biblia (je to prvý známy preklad celej Biblie do slovenčiny) a v povojnových rokoch sa našla práve u nás - na cíferskej fare. Objavil ju cíferský rodák, historik, PhDr. Vendelín Jankovič, CSc. Vedeli ste o tom?**

Viem o tom, Vendelína som poznal (moja neter si zobrala za manžela jeho synovca) a spomínanú Bibliu som videl ešte kým bola na našej fare. Teraz ju má tuším Arcibiskupský úrad v Trnave a my na fare vytvorenú vernú kópiu.

■ **Dobre, ale späť k Vám. Povieť nám, z akých rodinných pomerov pochádzate?**

Otec bol roľník, matka žena v domácnosti. Okrem mňa mali ešte 3 synov a 2 dcéry. Gazdovali sme na svojom gazdovstve: 12 ha pôdy, bez techniky, bez paholkov. Mali sme 3 kravy a nejaké jalovíčky k tomu, 4 či 5 koní, ovce, zajace, hydinu... Neviem, ako to tí ľudia vtedy mohli zvládnuť, bola to drina od svitu do mrku. Deti pomáhali vo všetkom od mala. Skoro nič sme nekupovali, mnohé sme dorobili sami doma. Navyše štátu sme museli odvádzať kontingent.

■ **Čo to znamená „odvádzať kontingent“?**

Socialistické Československo nariadilo gazdom, ktorí odmietali kolektivizáciu odovzdávať štátu určené množstvo mäsa, mlieka, vajec, obilia, zemiakov, ap. Napríklad obilia sme namlátili 60 metrákov, kontingent bol 20. Bol to jeden z dôvodov, prečo sa celá rodina nakoniec presťahovala do Cífera.

■ **Aké boli klimatické podmienky?**

Zimy boli na Hornom Spiši tuhé, keď bolo menej ako -10 stupňov, to sme vždy už ako deti vedeli, lepili sa nám nosné diery o seba (úsmev). Teploty v mojom detstve boli aj menej ako -20. Za noc napadlo pol metra snehu. Ale boli sme odolní, už ako malé deti sme chodili v mrazivé skoré rána na roráty či betlehemské koledovanie.

■ **Aká je Vaša profesia, kde ste študovali?**

Učňovskú školu obchodnú som absolvoval v Bratislave na Železnej studničke, mával som samé jednotky, triedny učiteľ ma prihlásil na Strednú hotelovú školu do Piešťan. Na prijímacích pohovoroch sa ma člen komisie spýtal, čím je môj otec. Priznal som, že roľník. Nato sa on postavil a nahlas povedal: Napíšte, že je syn roľníka! Z Piešťan som už potom nedostal ani vyznamenanie, koľko bodov som získal z testu, či ma prijímajú, či nie... Keď sa politický tlak v 70. rokoch uvoľnil, prihlásil som sa na spomí-

nanú školu znovu a úspešne ju ukončil v roku 1982.

■ **Spomínate si na nejaké známe osobnosti, ktoré ste počas pôsobenia v reštauráciách stretli či stretávali?**

Stretol som tam významnú osobnosť Alexandra Dubčeka, tiež známych hercov ako Ivan Krajčiek, Zora Kolínska, Július Satinský, alebo trnavskí futbalisti Laco Kuna, Jožko Adamec, Karol Dobiáš... S tým som sa zoznámil dosť vtipne. Pri jednom večierku sa ma opýtal, čo si dáte pán vrchný? Ja som ho vtedy ešte nepoznal, ale on bol už dosť známy. Odpovedal som, že ja si nedám nič, ja som športovec. (smiech). Až potom mi za barom vraví barman, kto ten pán bol. Vec som potom samozrejme dal na správnu mieru, šlo z mojej strany len o neznalosť, viac ako futbal ma zaujímal spev.

■ **Ako ste sa dostali k hudbe a spevu?**

Spieval som už na základnej škole v Podolínci, zúčastnil som sa krajského kola súťaže speváckych zborov, kde sme získali 2. miesto. Keď som mal 12 rokov, dostal som od otca husle. On mal tiež svoje, neskôr i akordeón. V Podolínci som chodil 2 roky i na súkromné hodiny. Neskôr, na vojencine, som spieval v armádnom kvartete v Litoměřicích, vedenie pluku to nadchlo a prihlásilo nás do Armádnej súťaže tvorivosti. No žiadna protekcia z toho nebo-

Spievanie veľkonočných paší v Kostole sv. Michala v Cíferi v r. 2017, A. Habiňák na fotografii 1. sprava, v strede Vít Morvaj, zľava Štefan Benkovský

Robotnícky spevokol Bračlan z Trnava, A. Habiňák na fotografii 1. zľava v prvom rade

la, z dvojročnej vojenčiny som bol „až“ raz doma, a to som slúžil po Litoměřicih až v Aši (mesto pri hraniciach s Nemeckom, vyše 500 km od Cífera). Keď som sa vrátil z vojenčiny v roku 1965, začal som spievať v Cíferskom speváckom zbore (CSZ). O tri roky neskôr sme spievali Vsdp. Jozefovi Leflerovi na primičnej omši v tenore s páni ako Štefan Morvay, Karol Tayer, Ambróz Tóth. V roku 2018, keď oslavoval 50. výročie kňazstva, som si uvedomil, že ako jediný z CSZ som mu spieval na primiciách, i na tomto 50. výročí.

■ Okrem CSZ ste pôsobili aj v inom zbore?

V 70. rokoch som spieval i v trnavskom Bračlane. Vtedy mal asi 80 členov. Spieval som tam i so synovcom biskupa Buzalku, Michalom Buzalkom. Mám s ním i viaceré fotografie. Pekné spomienky mám napr. na vystúpenie v Tisovci, kde po oficiálnom predstavení bol obed v telocvični a niekto len tak začal bez hudby a dirigenta hymnickú pieseň Čo čušíš, Slováku mužný. Všetky prítomné zbory sa spontánne pridali a to štvorhlasne. To bola sila, myslel som, že sa tá telocvična rozsype.

■ To je skôr vlastenecká pieseň, nie?

Áno, také sa spievali v 70. rokoch bežne. Spievali sa často okrem duchovných piesní i národno-buditeľské: Kto za pravdu horí, Hej Slováci, Aká si mi krásna, Rušaj, junač Tatier. K tej poslednej sa viaže vtipná príhoda: CSZ bol spievať pri nejakej príležitosti aj na Bratislavskom hrade. Spievali aj túto pieseň a keď dospievali a doznel potlesk, jeden z komunistických pohlavárov priskočil k našim spevákom a plný nadšenia vraví: To bolo také burcujúce, aj do ohňa by som skočil! Naša speváčka Amálka H. mu potmehúdsy vraví: Áno?! Tak viete čo, môžeme to dať ešte raz! (smiech)

■ Kto boli Vaši najbližší kolegovia v CSZ? S kým ste spievali pašie?

Keď sa Vilo Hafner vrátil z Humenného (1984), ihneď oživil činnosť CSZ (zakladateľ Daniel Bulla už mal z náboženských dôvodov režimom zakázanú činnosť a spevokol viac-menej nespieval). Vtedy som bol najmladší člen, teraz som najstarší. Spieval som bas s Igorom Zemanovičom, Lajkom Nitrianskym, Imrom Slovákom, Antonom Olosom... Veľkonočné pašie spievali v Cíferi dlhé roky I. Zemanovič, L. Nitrianský, Štefan Morvay, Lyda Kramárová (rod. Sklenárová). Keď Štefan Morvay (otec Vito Morvaya) pre svoj vek odstúpil, začal som spievať pravidelne pašie ja. Bolo to asi v roku 1984. O pár rokov neskôr (asi v roku 1991), keď skončil so spevom Nitrianský, prišiel Vito Morvay a vlastne do minulého roku sme boli my dvaja služobne najstaršími speváckmi pašii v Cíferi. Potom v roku 2004 prišiel ešte Pepo Benkovský a nahradil tak postupne Zemanoviča. Veľkonočné pašie som spieval teda v rokoch 1984-2019, každý rok počas 36 rokov v oboch našich kostoloch, často i 3 krát za deň (na všetkých omšiach). Ale už som skončil, treba

to prenechať mladším. Lúto mi je aj za cíferskou dychovkou. Keď som sem prišiel (do Cífera), mala okolo 40 členov, dnes sa ju snaží zachrániť Štefan Granec st.

■ S Dr. Hafnerom ste tvorili duo za organom, či celkove v CSZ, viac ako 30 rokov. Ako na neho spomínate?

Bol veľmi obľúbený v spevokole. Nevedel sa nahnevať. Keď sme zaspievali niečo zle, len povedal „er – pé!“ To nebolo nič z latinčiny, ale r. Paľovu! Všetci sme túto šifru poznali. (smiech). Rád pri posedeniach po skúške zboru rozprával vtipy. Najobľúbenejší bol ten o hruškách pre pána farára, ten vám poviem niekedy inokedy. Vtedy sa po skúške spevu vypili aj 3 l vína, dnes keď zoberiem liter vína na skúšku, vypije sa sotva polovica (úsmev).

■ Aká je príprava speváka pred spievaním pašii?

Vo veľkonočnom období sme mávali asi 2 spoločné skúšky, ale nič zdĺhavé, len na zopakovanie z minulého roka. Deň pred spevom som napr. ja používal kvapky od kašľu a mentolové cukríky, aby som náhodou nekašľal alebo nebolelo ma hrdlo. Ráno pred spevom žiadna rozcvička, vlastne prvá pieseň na omši bola našou rozcvičkou, potom nasledovali čítania a potom bol náš nástup. Dôležitá je súhra spevákov, ak jeden urobí chybu, ten čo ide po ňom má ťažkú úlohu dostať všetko naspäť do tóniny. Spomínam si, že Vito Morvay vedel takéto občasnú naše zaváhanie dobre napraviť.

■ Ako hodnotíte situáciu z pohľadu spievania v Cíferi dnes?

Myslím, že to v súčasnosti nevyzerá najhoršie. Cífer má 3 spevokoly (Detský spevácky zbor s manželmi Saganovými, Malý chrámový zbor pod vedením Marty Rovenskej, Cíferský spevácky zbor pod taktovkou Jany Čapovej), základnú umeleckú školu, hudobné teleso okolo Štefana Granca st. Keby bolo menej mobilov a tabletov, iste by to bolo ešte lepšie. Ale väčšie nadšenie chýba aj u mnohých v strednom či zrelom veku. Volal som do spevokolu viacerých, príliš úspešný som však nebol.

■ Aká je situácia u Vás doma, vo Vašej rodine? Máte pokračovateľov v oblasti spevu či hudby?

Oboch mojich synov to lákalo celý život k športom, ale nádej je vo vnukoch a vnučkách, mám ich dokopy 6. Elenka a Lukáš hrajú 6 - 7 rokov na flaute, Tobiáš chodí 4 roky na spev, Paulínka začala s tancom. Ostatní sú ešte primáli, najmladšia vnučka Tamarka má silný hlas a veľa rozpráva, tak uvidíme, či z nej niečo bude (úsmev).

■ Chceli by ste niečo odkázať obyvateľom Cífera?

Rád by som ich pozval, aby sa prišli pozrieť do niektorého zo speváckych zborov v Cíferi a pridali sa k spievaniu. Veď už stredovekí cirkevní otcovia vraveli: Kto spieva, dvakrát sa modlí. Ale spev povznáša každého človeka, a to bez ohľadu na vierovyznanie. ■

Nebojte sa kompostu

Plánujete začať s kompostovaním, no máte určité obavy? Nebojte sa toho, aj nedokonalý kompost je lepší ako nič.

Existuje množstvo článkov, príručiek a kníh o dokonalom komposte, ale málokto ho skutočne tak dokonale robí. Prečo? Lebo nemáme čas poctivo drviť záhradný odpad, chystať si kôpky uhlíkateho materiálu a vrstviť ho s dusíkatým, strážiť vlhkosť, odkrývať, zakrývať, prehadzovať, prekopávať...

Napriek tomu sa do toho oplatí pustiť, treba len nájsť ten "váš" spôsob. Platí jedna úmera – čím menej práce tomu chcem venovať, tým viac času bude trvať kým kompost vyzreje a o toľko väčší objem kompostoviska budem potrebovať.

Kým sa do toho pustíte popremýšľajte nad nasledovným:

- Koľko biologicky rozložiteľného odpadu vyprodukuje môj pozemok, záhrada, domácnosť a koľko z toho viem skutočne využiť na kompost?
- Aký veľký pozemok mám a koľko plochy môžem kompostovaniu venovať?
- Koľko času tomu môžem/chcem venovať?
- Viem ten kompost vôbec využiť?
- Aké mám nároky na estetiku kompostoviska?

Najprimitívnejší spôsob zbravenia sa záhradného odpadu je staré známe záhradné hnojisko. Vykopete v záhrade jamu cca 1,2 x 1,2 m hlbokú cca 70 cm. Vykopanú zeminu odložte nabok. Steny jamy podprite doskami, aby sa nezborili. Pozor, nepoužívajte drevotriestu ani OSB-čku, ale hocijaké masívne neošetrené dosky. Do takejto jamy môžete hádzať záhradný aj kuchynský odpad a občas ho zasypať tenkou vrstvou odloženej zeminou. Po naplnení jamy zakryte odpad hrubšou vrstvou zeme a nechajte 2 roky rozkladať. Je to skôr také hnojisko pre super lenivých záhradkárov. Pri takomto spôsobe sa treba vyvarovať príliš hrubým vrstvám čerstvého materiálu a nezabúdať občas presypať zeminou. Po dvoch rokoch síce nevyberiete krásny sypký kompost, lebo materiál sa rozkladá bez prístupu vzduchu – anaeróbne, ale vznikne rozložená hmota vhodná na zapravenie do hriadok pri jesennom rýľovaní alebo na prihnojenie ovocných stromov a kríkov.

Od tohoto spôsobu nečakajte veľkú estetickosť. Umiestňuje sa väčšinou do zadnej časti záhrady a dá sa vizuálne zakryť vysadenou zeleňou.

Plastový kompostér

kompostu najmä do vyšších vrstiev. Nevýhodou plastových kompostérov je fakt, že sa v nich kompost zle premiešava. Treba dávať pozor na správne vrstvenie dusíka a uhlíka a tiež na dodávanie živých organizmov do vyšších vrstiev.

Plastové kompostéry nemusia vyzeráť zle, a ak sa vám okolo nich darí udržiavať čistotu a poriadok, môžu byť umiestnené prakticky kdekoľvek na pozemku.

Ak produkuje ozaj minimum kompostovateľného odpadu (povedzme len z kuchyne a niečo málo z pozemku), zrejme vám budú stačiť 2 – 3 plastové kompostéry. Nie, jeden nestačí, lebo kým jeden naplníte, druhý zreje a tretí už môžete začať používať. Pozor, kompostéry musia stáť na pôde, aby sa do nich dostali potrebné organizmy – rozkladače. Tiež je vhodné ich tam dodať umelo, napr. vo forme tzv. urýchlovača

Pre úplných minimalistov existuje aj tzv. rotačný kompostér, ktorý môžete sem tam pootáčať a tým premiešate jeho obsah. Takýto kompostér je však odkázaný na umelý prísun mikroorganizmov, lebo nemá kontakt so zemou. Občas kúpite urýchľovač kompostu a pridáte do kompostovanej zmesi.

Rotačný kompostér

Ak máte malú zeleninovú záhradku, ktorá už produkuje viac odpadovej zelenej hmoty, je dobré zvoliť kompostovisko s väčším objemom. Napríklad dvoj-trojboxové kompostovisko vyrobené z paliet, kde sa už zmestí viac hmoty. Výhodou je možnosť rozširovania o ďalšie boxy a dobrý prístup (ak by sa vám zažiadalo sem tam poprehadzovať obsah). Tiež platí pravidlo, že jeden box zaplním a druhý prípadne aj tretí zreje. Do takéhoto kompostoviska je dobré pustiť občas sliepky. Poprehňajú materiál a pridajú dusík. Urobia za vás kôpu práce s prehadzovaním.

Kompostovací 3-box

Pokiaľ máte veľkú záhradu s množstvom rôzneho odpadu, je už namieste popremýšľať nad drvičom záhradného odpadu, ktorý značne zredukuje objem kompostovaného materiálu. Je to stroj, ktorý si môžete kúpiť napríklad spoločne viacerí kamaráti, aby bol dostatočne vyťažený vzhľadom na jeho cenu a sezónne použitie. Tiež je dobré hľadať taký, ktorý podrvi ako suchý tak aj zelený odpad zo záhrady. Nie všetky sú stavané na obidva.

Ak ste skúsený kompostár, skúste tzv. Berkeleyho metódu čiže kompost za 18 dní. Je to špeciálne založená kopa predprípraveného najemno podrveného materiálu, kde sa striedajú vrstvy uhlíkate (suché) a dusíkaté (zelený čerstvý materiál alebo čerstvý hnoj) v pomere 30:1. Ide o tzv. teplý kompost, kde sa vytvorí v jadre kopy teplota okolo 60 stupňov Celzia. Takýto kompost treba dôkladne prehadzovať každý druhý deň po dobu 18 dní. Kopa musí mať určitú minimálnu veľkosť, cca 50% vlhkosť, musí byť prikrytá celtou a treba v nej strážiť teplotu, aby nepresiahla 70 stupňov. Vyššia teplota by už pozabíjala organizmy,

(pokračovanie na str. 19)

ktoré kompost rozkladajú. Je to trojtýždňová intenzívna práca, ale výsledok stojí za to.

Dizajnový bytový vermikompostér

Berkeleyho kopa vám bude "zdobiť" záhradu len pár týždňov, no po zvyšok roka budete potrebovať nejaký priestor na zber materiálu, ktorý do nej použijete.

Pre fajšmekrov existuje aj vermikompost. Má svoje špecifiká, ktoré treba zvládnuť, aby sa kalifornským dažďovkám u vás páčilo. Existujú dokonca malé bytové dizajnové vermikompostéry, ale to už je vlastne istá forma drobnochovu.

Niekoľko tipov:

- Pokosenú trávu z kosačky nechajte 1 - 2 dni preschnúť pred tým, ako ju hodíte do kompostu. Vyhnete sa kvasným procesom a smradu.
- Tenká vrstva konského, kravského, slepačieho alebo králičieho hnoja dodá kompostu dusík a funguje ako dobrý aktivátor.
- Kuchynské zvyšky vždy presypte tenkou vrstvou zeme, nebudú lákať napr. potkany.
- Ak neviete v komposte zabezpečiť teplotu okolo 60 stupňov, nedávajte do neho buriny so semenami.
- Hniloba a pleseň na ovocí ani choré časti stromov nepatria do kompostu.
- Nevyhadzujte zhrabané opadané lístie. Pokiaľ máte zdravé stromy, môžete z ich lístia založiť samostatný kompost a získate tzv. listovku - kvalitnú lesnú pôdu, ktorou môžete zamulčovať napríklad okrasné rastliny.

Nech si vyberiete akýkoľvek spôsob, skúšajte, vylepšujte, kultivujte pôdu a vracajte jej to, čo vám dala. Zaslúži si to. ■

Ing. arch. Katarína Bacigálová, foto: zdroj internet

Podpora imunity proti koronavírusu

Ľudí s ochorením na koronavírus na Slovensku každým dňom pribúda. Odborníci neustále zdôrazňujú, že v tomto prípade zohráva dôležitú úlohu dobrá imunita, preto by sme mali myslieť na pravidelný a dostatočný príjem vitamínov.

Obranoschopnosť organizmu môžeme podporiť zvýšeným príjmom vitamínov A, C, E a väčšiny vitamínov zo skupiny B – komplexu. Získame ich konzumáciou dostatočného množstva čerstvej zeleniny, ovocia a celozrnných obilnín. Zabúdať by sme nemali na zinok, meď a selén. Potrebné je však zvýšiť aj obsah vitamínu D, ktorý nám, okrem slnka, vedľa poskytnúť aj morské ryby, vajcia či mliečne výrobky.

Jablká jedzte každý deň. Zabezpečíte si tak každodenný prísun veľmi prospešných vitamínov. Obsahujú vitamín A, B1, B2, B6, B12, C, E, K, kyselinu pantonénovú, niacin, biotín, kyselinu listovú a cholin, pričom prevažná časť týchto vitamínov sa nachádza najmä v šupke. Mimoriadne bohaté sú jablká nielen na vitamíny, ale aj na stopové prvky. Majú vysoký obsah draslíka a obsahujú až 30% vlákniny.

Kapusta je liek, ktorý obsahuje obrovské množstvo vitamínu C, provitamín vitamínu A a vitamíny E, K, B1, B2. Okrem toho je plná minerálov ako vápnik, horčík, železo. Bohatá je tiež na soli kyseliny fosforečnej, glykozidy a enzýmy. Obsahuje aj vlákninu, ktorá pomáha správne fungovaniu čriev. Za najzdravšiu je pritom považovaná kvasená kapusta. Baktérie kyseliny mliečnej, ktoré vznikajú pri kvasení, podporujú látkovú premenu, zlepšujú črevnú flóru a tým zvyšujú odolnosť imunitného systému proti vírusom či infekciám.

Paprika upevní zdravie, obsahuje najmä vitamíny B, C a K a tiež minerálne látky ako je vápnik, draslík, železo a horčík. Vitamínu C

je v nej dokonca viac ako v citrónoch.

Ryby aspoň dvakrát do týždňa, pretože sú bohatým zdrojom vitamínov A a D. Vitamín D sa nachádza najmä v morských rybách a vitamín A obsahujú aj sladkovodné ryby. Ryby sú však aj významným zdrojom minerálnych látok.

Hľiva ustricová podporí imunitu. Táto drevokazná huba zohráva dôležitú úlohu pri podpore našej imunity. Obsahuje vitamíny skupiny B, C, D a K. No nájdeme v nej aj nenasýtené mastné kyseliny, steroly, proteíny a vlákninu. Bohatá je tiež na stopové prvky selén, železo, zinok, meď, sodík, chróm a jód. Najvýznamnejšími látkami v nej obsiahnuté sú betaglukány.

Bylinkové čaje, dokážu doplniť dôležité vitamíny a podporiť imunitu. Siahnuť by sme mali v tomto období najmä po rakytníku či šípokach, ktoré sú vyzbrojené veľkým množstvom vitamínu C.

Arónia. Plody arónie majú vysoký obsah vitamínu C a antioxidanty. Táto vitamínová bomba okrem veľkého obsahu vitamínu C, obsahuje v čiernych plodoch vitamín E, K, B1, B2, B6, B9, A a P.

Pohyb a pobyt na čerstvom vzduchu. Podľa odborníkov je nutné dbať aj na pitný režim a piť pravidelne. Okrem čistej vody sa hodí striedať rôzne minerálky a bylinkové čaje. Na posilnenie celkovej odolnosti organizmu odporúčajú udržiavať sa v dobrej fyzickej kondícii v podobe cvičenia a každodenného pobytu na čerstvom vzduchu. Vhodné je chodiť na krátke prechádzky, beh či cyklistiku, ale rozhodne nie na frekventované miesta. Imunitu podporíme aj dostatkom spánku a otužovaním. ■

Peter Krajčovič, predseda ZO SZZ Cifer
FOTO: Zdroj: internet

Red'kovka – chrumkavá porcia vitamínov

Naštartovať a zregenerovať organizmus sa dá kedykoľvek. Stačí siahnuť po vhodnom prírodnom zdroji prospešných látok, ktorým je napríklad red'kovka. Táto šťavnatá zelenina rôznych tvarov a farieb má vysokú energetickú hodnotu a obsahuje veľa vitamínov. Aj preto figuruje v mnohých receptúrach ako chrumkavá a zdravá ingrediencia.

Red'kev alebo red'kovka? Základný rozdiel medzi týmito dvomi druhmi zeleniny je v ich pôvode.

Red'kev: Patrí medzi najstaršie rastliny, ktoré pestovali Čiňania

približne v druhom storočí. Tvorila napríklad neoddeliteľnú súčasť výživy robotníkov pri stavbe egyptských pyramíd. Bola taká obľúbená, že z nej vládcovia dali vyhotoviť napodobneniny zo zlata.

Red'kovka: Je oveľa mladšia odroda, nakoľko sa ju podarilo skultivovať až začiatkom 16. storočia. V Európe sa o jej rozmach postarali šikovní pestovatelia, ktorým sa podarilo vyšľachtit' menšie a chutnejšie odrody red'koviek. V priebehu 16. storočia ich Angličania vyviezli do Ameriky. A tak sa začal celosvetový kulinársky boom tejto chrumkavej a zdravej zeleniny.

(pokračovanie na str. 20)

Najžiadanejší druh reďkovky sa vyznačuje guľatým tvarom, červenou, alebo aj bielo - červenou farbou. Obsahuje vitamíny B, C, minerálne látky – draslík, vápnik, fosfor, horčík, zinok, železo. Zastúpené sú aj vzácne éterické oleje, ktoré majú blahodarný vplyv na tvorbu žlče a povzbudzujú chuť do jedla. Odborníci na výživu odporúčajú použiť červenú reďkovku predovšetkým v rámci detoxikácie organizmu. Nakoľko je však pikantná, treba ju konzumovať s mierou. Nadmerné množstvo môže podráždiť tráviaci trakt. Ako ingrediencia sa hodí do rôznych zeleninových šalátov a nátierok. Neodporúča sa ju tepelne upravovať, vtedy totiž stráca zdraviu prospešné látky.

Čierna reďkev si v našej gastronómii len pomaly hľadá miesto na svoje uplatnenie. Prítom ľudstvo ju pozná od nepamäti ako účinný liek na mnohé choroby. Čierna reďkev má väčší podiel vitamínu C ako citrón, vysoké množstvo vitamínu B, E a betakarotén. Extrakt z čiernej reďkvi podporuje činnosť mozgu, tvorbu žlče, funkciu pečene, zvyšuje obranyschopnosť tela a urýchľuje nervovosvalové reakcie. Vďaka obsahu minerálnych látok – draslík, vápnik, pomáha vzpružiť krvný obeh a posilniť kostné a zubné tkanivo. V kombinácii s medom sa podáva pri kašli, alebo zahlienení dýchacích ciest. Väčšinou sa z nej robí šťava, ktorá podporuje trávenie a zlepšuje peristaltiku čriev.

Bielu reďkovku začali pestovať na území Ázie, dorastá do dĺžky 50 centimetrov, má predĺžený tvar a jemnú chuť. Tak ako červená odroda, aj biela má vysoký obsah vitamínu C. Podporuje tvorbu hemoglobínu a pomáha pri liečbe anémie – málokrvnosť. Početné výskumy odhalili, že biela reďkovka dokáže ochrániť organizmus pred vznikom obličkových a močových kameňov. Pri výskyte rozlič-

ných vírusových chorôb (nádcha, chrípka) pôsobí v tele ako prirodzené antibiotikum. Takisto dokáže štípiť nahromadený tuk, preto účinkuje ako skvelý pomocník pri problémoch

s nadváhou. Biela reďkovka sa môže tepelne upravovať – varenie, pečenie, vyprážanie. Používa sa ako príloha k mäsitým pokrmom. Vynikajúco chutí aj v kombinácii so sójovou omáčkou alebo pokvapkaná olivovým olejom.

Pri kúpe reďkovky či reďkvi treba prihliadať najmä na buľvy, ktoré by mali byť tvrdé a kompaktné. Znakom čerstvosti tejto zeleniny sú aj zelené a nezvädnuté listy. Tie je potrebné pred uskladnením odstrániť, buľvy zabaliť do potravinovej fólie a odložiť do chladničky. Reďkovky sú vhodné na okamžitú konzumáciu, zimné druhy reďkvi je možné skladovať aj dlhšie. Starším buľvám sa dá jednoduchým trikom prinavrátiť pevnosť. Stačí ich na približne dve hodiny ponoriť do ľadovej vody. Potom ich treba skonzumovať, opätovne skladovať sa už nedajú. ■

Peter Krajčovič, predseda ZO SZZ Cifer

Zo životného prostredia našej obce...

Tohtoročná zima konečne priniesla aj súvislú snehovou pokrývkou a solidne mrazy, ktoré sú tak dôležité pre zdravý zimný odpočinok prírody.

Vodná nádrž Ronava sa v zime nielen naplnila, ale stihla aj zamrznúť.

Aj takto si niektorí ľudia "značkujú" miesta svojho pobytu v katastri. Nad touto čiernou skládkou v lokalite za Hájom nechápavo krúti hlavou väčšina okoloidúcich.

Dôležitou súčasťou snahy o zlepšenie stavu životného prostredia je aj zásobovanie pitnou vodou a odkanalizovanie domácností. Začiatkom roka 2021 obec pokračovala v budovaní vodovodu a kanalizácie v miestnej časti Jarná.

Rok 2020 – najťažší rok pre šport v dejinách obce

Šport a športové aktivity vždy boli a aj budú veľkou pridanou hodnotou napomáhajúcou rozvoju osobnosti aj budovaniu súdržnosti v spoločnosti. O jeho blahodarných účinkoch pre udržiavanie dobrého fyzického aj psychického stavu jednotlivca a aj pre verejné zdravie alebo pre výchovu detí a mládeže nie je potrebné siahadho písať. A práve všetky tieto pozitíva nám v poslednom roku šport nemohol naplno prinášať. Počas dlhých období boli pozastavené nielen organizované súťaže a tréningové procesy hádzanárov, futbalistov či šachistov, ale aj amatérske športovanie s kamarátmi, ktoré do začiatku pandémie prekvitalo: pétanque, volejbal, tenis či iné. O negatívnych dôsledkoch tohto „výpadku“ môžeme teraz len špekulovať, je však jasné, že najmä deti a mládež budú poznačené pandémiou natrvalo ako „covidová“ generácia. Absencia športu a pohybu, ako aj s ním spojené socializácie má neblahý vplyv na detskú psychiku i telesný vývoj. Preto sa zdá, že posledných 12 mesiacov poznačených reštrikciami v súvislosti s pandémiou Covid 19 bude najhorším rokom v športovej histórii obce. Cifer bol totiž vždy športovou obcou a v minulosti to platilo dvojnásobne.

Športové dianie podrobne mapuje publikácia „Cifer – vlastivedná monografia“ (Obzor, 1991). V kapitole „Športový život v obci od roku 1918“, ktorú spracoval Marián Pavlík, a z ktorej preberáme nasledujúce riadky, je opísaný vznik a rozvoj športov v obci v prie-

Ing. Jaroslav Bachratý pri skoku o žrdi.

v I. slovenskej lige v rokoch 1939 – 1945 a v nich aj mnohých reprezentantov Slovenska. V obci sa odohralo aj viacero reprezentačných zápasov, napr. s Maďarskom, Juhosláviou, Rakúskom, Anglickom či Talianskom. Žiaľ v 90. rokoch postupne činnosť stolnotenisového klubu oslaba, až sa nakoniec skončila. Jedným zo športov, ktorý sa

udomácnil v Ciferi, bol aj volejbal. Hrával sa v rokoch 1942 – 1964, predovšetkým v Orlovni a v Sokolovni. Napriek sľubným začiatkom sa však neskôr na volejbalovú tradíciu nepodarilo nadviazať. Svojich priaznivcov mala aj kráľovná športu ľahká atletika, a to predovšetkým počas vojnových rokov, ktorá začínala na starom futbalovom ihrisku. Atléti súperili najmä so športovcami z blízkych obcí ako Igram, Častá, Doľany, Pezinok, Modra či s gymnazistami z Trnavy. Súťažilo sa napríklad v behu na 400 m, na 800 m, v hode oštepom či diskom, v skoku o žrdi. Vďaka týmto aktivitám vzišlo z Cifera niekoľko majstrov Slovenska, rekordérov a reprezentantov. V 80. rokoch nadviazali na atletickú tradíciu organizátori niekoľkých ročníkov kvalitného celoslovenského podujatia Novoročného behu neregistrovaných. Veľmi peknú tradíciu má v Ciferi aj boxovanie, s ktorým sa na amatérskej báze začalo v roku 1940. Postupne vzniklo silné zázemie, trénovalo sa na rôznych

ŠK Cifer 1942

miestach, predovšetkým v sále Potravného družstva (dnešná pošta) a neskôr v Sokolovni. Aj keď v obci nevznikol aktívny klub, ciferskí pástiar sa stali členmi mnohých úspešných klubov a vybojovali významné ocenenia, majstrovské tituly a niektorí dokonca reprezentovali Československo. Ak by sme chceli byť v našom výpočte úplní, zaradili by sme medzi organizované športové aktivity v Ciferi aj také športy ako ľadový hokej či jazdeckosť. Samozrejme okrem športovcov, ktorí vyvíjali svoju športovú činnosť v Ciferi by sme našli aj mnohých iných, ktorí svoju športovú kariéru rozvíjali v iných mestách a obciach. Najznámejším zo všetkých je Marcel Géry, najúspešnejší československý plavec, reprezentant ČSSR i Kanady.

Z tohto stručného opisu športových tradícií v Ciferi je zrejme, aký významný tu šport vždy bol a aj v súčasnosti je. Nezostáva nám nič iné, len dúfať, že už čoskoro ožijú obecné športoviská a že športovci každého druhu vrátane svojich fanúšikov sa budú môcť konečne voľne stretávať pri svojich aktivitách. Kiež by rok 2021 bol okrem iného aj rokom návratu k športu a k jeho rozmachu. ■

PRVÉ PLNE ELEKTRONICKÉ SČÍTANIE OBYVATEĽOV, DOMOV A BYTOV

Klik k lepšej budúcnosti

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov bude v roku 2021 výlučne elektronické. Vďaka tomu bude presnejšie, rýchlejšie, bezpečnejšie a šetrnejšie k životnému prostrediu.

MAXIMÁLNA
OCHRANA
ÚDAJOV

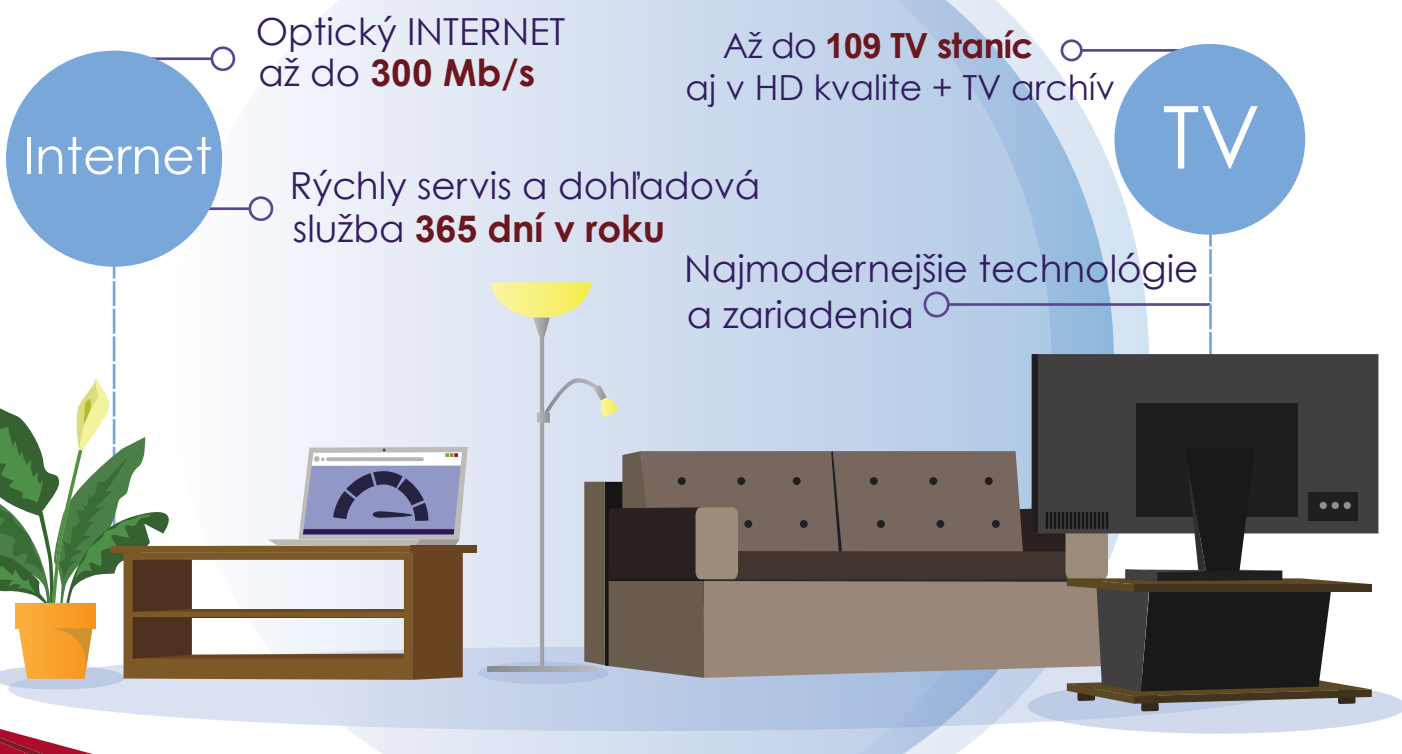
15. 2. - 31. 3. 2021
WWW.SCITANIE.SK

SODB
2±21

SČÍTANIE
OBYVATEĽOV,
DOMOV A BYTOV

Takto to môže vyzerieť u Váš doma
hneď a úplne **zadarmo**

1 mesiac nezáväzná skúška bezplatne

Akcia letí do 30. 4.

100 Mega net + TV balík FAMILY

len za

16,90€

Pre používateľov pokrytých optickou sieťou GolemTech

INŠTALÁCIU a WIFI ROUTER - 0€

**Ponúkame vám výkopové a zemné práce,
predaj drveného lomového kameňa, práce s bágrom JCB,
prevoz autom s rukou MAN, murárske práce atď.,
realizáciu kanalizačných prípojk, pokládku dlažby.
Takisto ponúkame predaj zámkovej dlažby značky
SEMMELOCK <https://www.semmelrock.sk/>
v bezkonkurenčných cenách.
Na prenájom: autoplošina s maximálnou výškou 17 m
a výsunom do strán.**

**KONTAKT:
Peter Bobek - Služby Cífer, s.r.o.
tel.: 0911 186 100
e-mail: bobek@cifer.sk**

*Nech Pán požehná
tieto Vaše sviatočné dni,
a nech Vám dá veľa nádeje
pre nový začiatok.
Nech Vás tieto dni
naplnia radosťou,
úspechom a šťastím.
Želáme Vám požehnané
Veľkonočné sviatky.*

Zámočníctvo Granec, s.r.o.

SLUŽBY CÍFER
S.R.O.
Registovaný sociálny podnik

**Vám ponúkajú kompletný profesionálny
catering pre oslavy, svadby a jubileá**

Kontakt: Peter Masaryk, tel. 0904 431 310, e-mail: kupalisko.cifer@gmail.com

*Príjemné a radostné prežitie
veľkonočných sviatkov
Vám praje starosta obce,
poslanci obecného zastupiteľstva
a kolektív zamestnancov
Obecného úradu v Cíferi*

